

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Bakalářská práce

Národnostní menšiny v České republice

Barbora Čechová

© 2017 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Barbora Čechová

Hospodářská a kulturní studia

Název práce

Národnostní menšiny v ČR

Název anglicky

Minority groups in the Czech Republic

Cíle práce

Cílem práce je seznámení s pojmy týkajícími se menšin a podrobné rozebrání témat jako jsou současná situace v ČR (výsledky sčítání lidu, platná legislativa týkající se národnostních menšin), rasismus a xenofobie, problém uprchlíků, možné problémy v začleňování do majoritní společnosti (uznávání vzdělání mimo EU, vzdělávání dětí s jiným rodným jazykem než ČJ, odlišné kultury- zvyklosti) a pomáhající instituce národnostních menšin.

Metodika

Zdrojem dat jsou především orgány státní správy ČR: Český statistický úřad, Ministerstvo kultury, Ministerstvo vnitra a Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Data jsou zpracována pomocí vhodných matematicko- statistických metod.

Doporučený rozsah práce

40-60 stran

Klíčová slova

Menšina, minorita, majorita, Česká republika, imigranti, migrace, národnost, občanství

Doporučené zdroje informací

- ANDRLOVÁ, K. – DUMONT, A. Výkladový slovník migrační terminologie. Praha: Fakulta sociálních věd UK, 2011. 1 CD-ROM.
- ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA, – KOKAISL, P. *Etnické minority v Evropě*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2014. ISBN 9788021325241.
- DRBOHLAV, Dušan. Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. ISBN 978-80-7419-039-1.
- HÁJKOVÁ, E. Žák cizinec. Praha: Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 2014.
- LHOŤAN, Lukáš. Rozmanitostí proti předsudkům: Romové, Vietnamci, Muslimové a Ukrajinci v České republice. V Pstruží: Lukáš Lhoťan, 2012. ISBN 978-80-904932-2-3.
- PALÁT, Milan. Determinanty vzniku migrace a statistiky cizinců v Evropské unii. Ostrava: Key Publishing, 2014. ISBN 978-80-7418-228-0.
- PETRÁŠ, R. Menšiny a právo v České republice. Praha: Auditorium, 2009. ISBN 9788087284001.
- ŠÍŠKOVÁ, T. *Menšiny a migranti v České republice*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-648-9.
- ŠMIHULA, Daniel. National minorities in international and European law: position and rights of persons belonging to national minorities in international and European law. Saarbrücken: Lap Lambert Academic Publishing, 2010. ISBN 9783838364230.
- TRBOLA, R. – RÁKOCZYOVÁ, M. *Institucionální podmínky sociální integrace cizinců v ČR. I, Integrovaná politika*. Brno: Barrister & Principal, 2011. ISBN 978-80-87474-19-8.
-

Předběžný termín obhajoby

2016/17 LS – PEF

Vedoucí práce

RNDr. Jan Grosz

Garantující pracoviště

Katedra statistiky

Elektronicky schváleno dne 25. 11. 2016

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 25. 11. 2016

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 13. 03. 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Národnostní menšiny v České republice" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 14. března 2017

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala svému vedoucímu bakalářské práce RNDr. Janu Groszovi za odborný dohled, trpělivost a hlavně laskavost.

Národnostní menšiny v České republice

Souhrn

Tato práce se zaměřuje na národnostní menšiny na území České republiky. V první části se čtenář seznámí se základními pojmy souvisejícími s národnostními menšinami, především ohledně integrace, migrace a jejich dopadů.

V druhé části je podrobně rozebráno šest největších národnostních menšin nacházejících se na území ČR, konkrétně ukrajinská, slovenská, vietnamská, ruská, německá a polská z hlediska vývoje počtu jejich obyvatel na území ČR, podílu žen a mužů, věkové struktury, zaměstnanosti a ekonomické činnosti, vzdělanosti a rozmístění v České republice. V této části práce vychází především ze statistických dat, která jsou zpracována do vhodných grafů/tabulek a následně popsána.

V závěru práce dochází k porovnání těchto dat jednotlivých národnostních menšin mezi sebou, čtenář se tedy například dozví, která z menšin má největší výkyvy ve vývoji počtu obyvatel, která má v průměru nejvyšší věk, která má v průměru nejvyšší dosažené vzdělání atp.

Klíčová slova: Česká republika, národnostní menšina, migrace, integrace, základní teorie migrace, vývoj počtu obyvatel, věková struktura, vzdělanost, zaměstnanost, rozmístění obyvatelstva na území ČR

National Minorities in the Czech Republic

Summary

The thesis focuses on the national minorities in the Czech Republic. The first part introduces the basic concepts concerning the national minorities, especially those about integration, migration and its impacts.

In the second part, the six largest minority groups of the Czech Republic – namely the Ukrainian, Slovak, Vietnamese, Russian, German, and Polish – are thoroughly analysed with respect to their population changes (in the CR), the male-female ratio, the age structure, the employment and economic activities, education, and their location in the Czech Republic. The analysis is mainly based on the statistic data, which are being elaborated, recorded properly in the graphs/charts, and then described.

The thesis concludes with the comparison of the presented data; readers thus can find out for example which minority group has the largest fluctuation in population size, which is of the oldest age, and which achieve the highest education level, etc.

Keywords: the Czech Republic, national minority, migration, integration, the basic migration theory, population changes, age structure, education, employment, population location in the CR

Obsah

1 Úvod.....	13
2 Cíl práce a metodika	14
2.1 Cíl práce.....	14
2.2 Metodika práce	14
3 Teoretická východiska	15
3.1 Vymezení pojmů.....	15
3.1.1 Menšina/ národnostní menšina	15
3.1.2 Multikulturalismus.....	16
3.1.3 Migrace	16
3.1.4 Integrace.....	17
3.1.5 Asimilace	18
3.1.6 Etnikum.....	18
3.2 Základní teorie migrace	18
3.2.1 „Push and pull“ teorie	18
3.2.2 Neoklasická teorie migrace.....	19
3.2.3 Nová ekonomie pracovní migrace	20
3.2.4 Teorie duálního pracovního trhu.....	20
3.2.5 Teorie světového systému.....	20
3.2.6 Teorie sítí	20
3.2.7 Teorie transnacionálního prostoru	21
3.2.8 Institucionální teorie	21
3.2.9 Teorie kumulativní příčinnosti.....	21
3.3 Dopady migrace	21
3.4 Integrace.....	23
4 Nejpočetnější národnostní menšiny v ČR.....	26
4.1 Ukrajinská národnostní menšina.....	27
4.1.1 Vývoj počtu obyvatel.....	27
4.1.2 Podíl žen a mužů.....	28
4.1.3 Věková struktura.....	29
4.1.4 Zaměstnanost a odvětví ekonomické činnosti	30
4.1.5 Vzdělanostní struktura	31
4.1.6 Rozmístění na území ČR	32

4.2 Slovenská národnostní menšina.....	34
4.2.1 Vývoj počtu obyvatel.....	34
4.2.2 Podíl žen a mužů.....	34
4.2.3 Věková struktura.....	35
4.2.4 Zaměstnanost a odvětví ekonomické činnosti	36
4.2.5 Vzdělanostní struktura	38
4.2.6 Rozmístění na území ČR	40
4.3 Vietnamská národnostní menšina	41
4.3.1 Vývoj počtu obyvatel.....	41
4.3.2 Podíl žen a mužů.....	42
4.3.3 Věková struktura.....	42
4.3.4 Zaměstnanost a odvětví ekonomické činnosti	43
4.3.5 Vzdělanostní struktura	44
4.3.6 Rozmístění na území ČR	46
4.4 Ruská národnostní menšina	47
4.4.1 Vývoj počtu obyvatel.....	47
4.4.2 Podíl žen a mužů.....	48
4.4.3 Věková struktura.....	48
4.4.4 Zaměstnanost a odvětví ekonomické činnosti	49
4.4.5 Vzdělanostní struktura	51
4.4.6 Rozmístění na území ČR	53
4.5 Německá národnostní menšina	54
4.5.1 Vývoj počtu obyvatel.....	54
4.5.2 Podíl žen a mužů.....	55
4.5.3 Věková struktura.....	55
4.5.4 Zaměstnanost a odvětví ekonomické činnosti	56
4.5.5 Vzdělanostní struktura	58
4.5.6 Rozmístění na území ČR	60
4.6 Polská národnostní menšina.....	61
4.6.1 Vývoj počtu obyvatel.....	61
4.6.2 Poměr žen a mužů.....	62
4.6.3 Věková struktura.....	62
4.6.4 Zaměstnanost a odvětví ekonomické činnosti	63
4.6.5 Vzdělanostní struktura	64

4.6.6 Rozmístění na území ČR	66
5 Závěr	67
6 Seznam použitých zdrojů.....	70
6.1 Literatura.....	70
6.2. Internetové zdroje	71

Seznam obrázků

Obrázek 1: Rozmístění občanů Ukrajiny na území České republiky.....	33
Obrázek 2: Rozmístění občanů Slovenska na území České republiky	40
Obrázek 3: Rozmístění občanů Vietnamu na území České republiky	46
Obrázek 4: Rozmístění občanů Ruska na území České republiky.....	53
Obrázek 5: Rozmístění občanů Německa na území České republiky.....	60

Seznam tabulek

Tabulka 1: Zaměstnání podle odvětví ekonomické činnosti ukrajinské národnostní menšiny	30
Tabulka 2: Zaměstnání podle odvětví ekonomické činnosti slovenské národnostní menšiny	37
Tabulka 3: Zaměstnání podle odvětví ekonomické činnosti vietnamské národnostní menšiny	44
Tabulka 4: Zaměstnání podle odvětví ekonomické činnosti ruské národnostní menšiny.....	50
Tabulka 5: Zaměstnání podle odvětví ekonomické činnosti německé národnostní menšiny	57
Tabulka 6: Zaměstnání podle odvětví ekonomické činnosti polské národnostní menšiny	64

Seznam grafů

Graf 1: 6 nejpočetnějších národnostních menšin	27
Graf 2: Vývoj počtu obyvatel ukrajinské národnostní menšiny.....	28
Graf 3: Podíl žen a mužů v ukrajinské národnostní menšině na území ČR	28
Graf 4: Věková struktura ukrajinské národnostní menšiny.....	29
Graf 5: Podíl osob se vzděláním ukrajinské národnostní menšiny	31
Graf 6: Ženy a muži podle nejvyššího dosaženého vzdělání	32
Graf 7: Vývoj počtu obyvatel slovenské národnostní menšiny.....	34
Graf 8: Podíl žen a mužů ve slovenské národnostní menšině na území ČR	35
Graf 9: Věková struktura slovenské národnostní menšiny.....	35
Graf 10: Podíl osob se vzděláním slovenské národnostní menšiny	38
Graf 11: Ženy a muži podle nejvyššího dosaženého vzdělání u slovenské národnostní menšiny ...	39
Graf 12: Vývoj počtu obyvatel vietnamské národnostní menšiny	41
Graf 13: Podíl žen a mužů ve vietnamské národnostní menšině na území ČR.....	42
Graf 14: Věková struktura vietnamské národnostní menšiny	42
Graf 15: Podíl osob se vzděláním vietnamské národnostní menšiny.....	45
Graf 16: Ženy a muži podle nejvyššího dosaženého vzdělání u vietnamské národnostní menšiny .	45

Graf 17: Vývoj počtu obyvatel ruské národnostní menšiny.....	47
Graf 18: Podíl žen a mužů v ruské národnostní menšině na území ČR.....	48
Graf 19: Věková struktura ruské národnostní menšiny.....	49
Graf 20: Podíl osob se vzděláním ruské národnostní menšiny	51
Graf 21: Ženy a muži podle nejvyššího dosaženého vzdělání u ruské národnostní menšiny	52
Graf 22: Vývoj počtu obyvatel německé národnostní menšiny	54
Graf 23: Podíl žen a mužů v německé národnostní menšině	55
Graf 24: Věková struktura německé národnostní menšiny	56
Graf 25: Podíl osob se vzděláním německé národnostní menšiny.....	58
Graf 26: Ženy a muži podle nejvyššího dosaženého vzdělání u německé národnostní menšiny.....	59
Graf 27: Vývoj počtu obyvatel polské národnostní menšiny.....	61
Graf 28: Podíl žen a mužů v polské národnostní menšině na území ČR	62
Graf 29: Věková struktura polské národnostní menšiny	63
Graf 30: Podíl osob se vzděláním polské národnostní menšiny.....	65
Graf 31: Ženy a muži podle nejvyššího dosaženého vzdělání u polské národnostní menšiny.....	65
Graf 32: Rozmístění občanů Polska na území České republiky	66

1 Úvod

Problematicke týkající se národnostních menšin potažmo migrace je přikládán stále větší význam. S přibývajícím migrací do České republiky se téma stává aktuálnějším. Část české komunity jako by stále v tomto smyslu nebyla s přicházejícími cizinci smířená. Případy diskriminace a xenofobie jsou na denním pořádku ať už to vychází z historie jako například u ruské národnostní menšiny, anebo z fyzických předpokladů určitých národnostních menšin. Z tohoto důvodu by se o tomto tématu mělo mluvit více a více ho propagovat. Vysvětlit, že v naprosté většině případů nejde o přítěžující okolnost, naopak, jde o jev velmi potřebný například v odvětví ekonomickém, kde imigranti zaujímají pracovní pozice, které Češi odmítají. Je třeba se k tomu stavět realisticky a snažit se o co nejpříjemnější integraci cizinců, neboť migrace z jakéhokoliv důvodu je procesem velmi náročným. V České republice existuje mnoho pomocných center a organizací zabývajících se touto problematikou, která hrají v procesu asimilace klíčovou roli. Aktuálně cizinecká populace v České republice představuje 4,3 % z celkového počtu obyvatel.

Tato práce se národnostními menšinami zabývá právě proto, že toto téma je nutné šířit a seznamovat s ním i širší veřejnost. Po přečtení si čtenáři mohou prohloubit znalosti ohledně základních pojmů týkajících se migrace, především ohledně šesti největších národnostních menšin, které se na území České republiky vyskytují a které představují tři čtvrtiny cizinecké populace vůbec. Tato práce nepřikládá velký důraz informacím týkajícím se zemí původu daných národnostních menšin, nýbrž se zabývá jejich stavem a činností na našem území. Čtenář se například podrobně dozví, kde v republice se daná menšina nejvíce nachází, jaké má nejvyšší průměrné dosažené vzdělání, v jakém ekonomickém odvětví se nejvíce pohybuje a další.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem práce je na základě statistických dat porovnat šest největších národnostních menšin na území České republiky z hlediska vývoje počtu příslušníků dané národnostní menšiny v ČR, podílu žen a mužů, věkové struktury, zaměstnanosti včetně ekonomických odvětví ve kterých se pohybují, vzdělanosti a rozmištění na území České republiky. Tato porovnání by měla umožnit čtenáři jednak udělat si obecný přehled o každé jednotlivé národnostní menšině, ale také uvědomit si, v čem se jednotlivé menšiny liší.

2.2 Metodika práce

V teoretické části, kde se práce zaměřuje především na definici a vymezení pojmů souvisejících s národnostními menšinami a migrací, byla k vypracování použita metoda literární rešerše. K tomu bylo zapotřebí vypůjčit si vhodnou literaturu, tu řádně prostudovat, a informace zjištěné z knih správně zařadit do kontextu.

Praktická část vychází z metody analýzy dat. Pro sběr dat byly použity údaje poskytnuté úřady ČR, zejména Českým statistickým úřadem. Získané informace byly následně statisticky analyzovány a vyhodnoceny. V závěru pak dochází ke vzájemné komparaci zjištěných výsledků u všech národnostních menšin.

3 Teoretická východiska

3.1 Vymezení pojmů

Pro snadnější orientaci v práci je nutné si nejprve objasnit pár zásadních pojmů, které se v textu vyskytují. Zároveň jsou tato slova nezbytně spjata s tematikou, které se autorka věnuje, proto by je čtenář měl bezpečně znát.

3.1.1 Menšina/ národnostní menšina

Menšina je dle Sociologického slovníku definována jako „*Skupina s menším počtem členů, než má v téže společnosti skupina většinová. V jiném pojetí skupina, která je ve společnosti znevýhodněna na základě připsaných znaků (barva pleti, národnost, náb. vyznání), jež jsou považovány ze strany příslušníků většiny za méně hodnotné.*“¹

Národnostní menšinou se nazývá skupina více konkrétní, a to skupina občanů České republiky žijících na území současné České republiky, která se odlišuje od ostatních občanů společným etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi. Tato skupina tvoří početní menšinu celkového obyvatelstva a za národnostní menšinu se označuje za účelem zachovat rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka a kultury. Vyjadřuje tím také ochranu zájmů jejich společenství, které je historický utvářeno.²

Z předchozích dvou odstavců je tedy možno odvodit, že menšina je jaksi nadřazená menšině národnostní. Zatímco menšinou se rozumí skupina odlišující se od většiny fyzicky, národnostně nebo náboženským vyznáním, pojem národnostní menšina už konkretizuje odlišnost na etnikum, ze kterého skupina pochází, a kterého prvky si ponechává a posílá generačně dál.

Příslušníkem národnostní menšiny se rozumí občan České republiky, který se hlásí k jiné než české národnosti. Projevuje přání být členem skupiny, která se za národnostní menšinu pokládá a pokračuje v dodržování jejích hodnot.³

---

¹ JANDOUREK, J., *Sociologický slovník*.

² Národnostní menšiny, dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rnm/mensiny/narodnostni-mensiny-15935/>

³ Národnostní menšiny, dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rnm/mensiny/narodnostni-mensiny-15935/>

3.1.2 Multikulturalismus

Slovem multikulturalismus se označuje veřejné a politické zohledňování různých potřeb etnických menšin, snahu o vytvoření přátelského prostředí a respektu pro tyto menšiny. Multikulturalismus prosazuje názor, že etnická rozmanitost je obohacením společnosti.⁴

3.1.3 Migrace

Vzhledem k tomu, že migrace jako taková je velice obsáhle téma, tato práce se zaměřuje jen na nejpodstatnější termíny této problematiky.

Migrace je pojem vyjadřující přesun jednotlivců nebo skupin v prostoru, který je spolu s porodností a úmrtností jeden z klíčových prvků v procesu populačního vývoje. Velmi ovlivňuje společenské a kulturní změny obyvatel. Kvůli ekonomickému rozvoji se intenzita migrace neustále zvyšuje.⁵

Sociologický slovník nabízí rozšíření tohoto pojmu o další informace. Píše se v něm, že migrace pochází z latinského **migration**, což v překladu znamená **přestěhování**. Jde tedy o přesun obyvatel jak v geografickém, tak v sociálním prostoru, který je spojený s přechodnou, nebo trvalou změnou místa pobytu. V sociálních vědách se tento výraz využívá ve čtyřech významech.

- i. Přechod jednotlivce nebo skupiny z jedné společnosti do jiné.
- ii. Změna jednoho sociokulturního prostředí v nějaké tak zásadně se lišící, že fyzické kontakty jsou kvůli vzdálenosti již nemožné.
- iii. Každá ať už dobrovolná nebo nedobrovolná změna bydliště.
- iv. Stála nebo přechodná změna místa pobytu, včetně změny místa pobytu v rámci jednoho domu.⁶

Migraci dělíme na dva základní typy, sice **imigrace** a **emigrace**. Imigrace je proces změny místa pobytu na území jiného než domovského státu, tzn. usídlování cizince na území

---

⁴ MATOUŠEK, O., *Slovník sociální práce*.

⁵ Terminologický slovník, dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

⁶ JANDOUREK, J., *Sociologický slovník*.

státu. Emigrace je „*změna místa pobytu směrem z území domovského státu; emigrace je procesem při němž obyvatelé opouštějí domovské státy s cílem usídlit se v zahraničí*“⁷

Imigrant je tedy někdo, kdo přichází do země za účelem dlouhodobějšího pobytu. **Emigrant** oproti tomu je někdo opouštějící domovský stát s cílem usídlit se v zahraničí.⁸ Můžeme proto říci, že každý v pozici imigranta je pro určitý stát zároveň emigrant a naopak.

Dalším důležitým dělením je migrace vnitřní a vnější, neboli mezinárodní. **Vnitřní migrace** probíhá uvnitř hranic státu - vnitrostátní. Tento typ migrace představuje zpravidla stěhování se domácího obyvatelstva za prací. „*Pohyb obyvatelstva je způsoben snahou lidí najít práci, jež by odpovídala jejich představám, popř. najít jakoukoli práci pro zajištění životních potřeb. Proto toto obyvatelstvo migruje zvláště do měst, větších městských aglomerací, kde je subjektivně, ale i objektivně více pracovních příležitostí.*“⁹

Vnější migrace neboli dlouhodobý či krátkodobý proces přesunu obyvatel přes hranice země, jedná se tedy o mezinárodní migraci. Dle definice OSN je migrantem každá osoba, která zůstává v jiné zemi déle než jeden rok.¹⁰

3.1.4 Integrace

Integrace je proces, při kterém dochází k postupnému začleňování imigrantů do struktur a vazeb společnosti domácího obyvatelstva. Tento jev je komplexní a je přirozeným důsledkem migrace. Jako takový má své politické, právní, ekonomické, sociální, kulturní, psychologické a náboženské aspekty.¹¹ Sociologický slovník dodává, že důležitým prvkem integrace jedince je také jeho akceptování ostatními členy skupiny.¹²

---

⁷ Terminologický slovník, dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

⁸ Terminologický slovník, Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

⁹ HÁJKOVÁ, E., *Žák-cizinec v hodinách češtiny na základní škole*, s. 8

¹⁰ Migrace, dostupné z: <https://www.varianty.cz/slovnicek-pojmu/25-migrace>

¹¹ Terminologický slovník, dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

¹² JANDOUREK, J., *Sociologický slovník*.

Co se týče integrace cizinců na území České republiky, je nutno říct, že zásadním nedostatkem k ohodnocení je neexistence souhrnných dat mapujících znalost češtiny mezi migranty, díky které by se daly činit závěry o míře začlenění cizinců do kulturních vzorců majority. Dá se pouze s jistou opatrností konstatovat, že z demografického hlediska se cizinci připodobňují chování české populace. Například co se týče nižší míry plodnosti anebo vyšší míry mimomanželské plodnosti než ve svých zemích původu.¹³ Více v kapitole Integrace.

3.1.5 Asimilace

„Přiblížení, přizpůsobení, splynutí. Ve společenských vědách znamená asimilace přizpůsobení lidí, národů apod. společenskému prostředí, splynutím s jiným národem osvojením si jeho jazyka, zkušeností, návyků, mravů apod.“¹⁴

Jak integrace tak asimilace je proces přizpůsobování. Zásadním rozdílem je, že při asimilaci dochází k osvojení kultury druhé skupiny, zatímco při integraci dochází pouze k přistoupení na ni.

3.1.6 Etnikum

Etnikum neboli etnická skupina je skupina jedinců, která se od jiných kultur liší svou etnicitou neboli souhrnem faktorů kulturních, rasových, teritoriálních a jazykových, dále také historií, sebepojetím, vědomím společného původu a také tím, že jsou jako odlišní vnímány jinými skupinami. Zásadní je odlišnost hodnot, norem, chování a jazyka. Znaky, které příslušníci etnika považují pro sebe charakteristické, se nazývají etnickým vědomím.¹⁵

3.2 Základní teorie migrace

3.2.1 „Push and pull“ teorie

V 60. letech 20. století položil Bogue základy teorie „Push and pull“. Tato teorie předpokládá, že každý migrující jedinec má faktory, které jej ze zdrojového prostředí vypuzují- push, a faktory, které jej naopak do cílového prostředí přitahují- pull. Tento model

---

¹³ DRBOHLAV, D., *Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?*, s. 156

¹⁴ FINGL, J., *Stručný politický slovník: kolektiv autorů [J. Fingl .. et al.]*.

¹⁵ JANDOUREK, J., *Sociologický slovník*.

byl o něco později detailně rozpracován Leem¹⁶, který jako faktory, které člověka přinutí k migraci, uvádí následující: nedostatek pracovních míst, málo příležitostí v mnoha ohledech, špatná zdravotní péče, ztráta bohatství, diskriminace, znečištění, špatné podmínky bydlení, válka, primitivní podmínky, přírodní katastrofy, rozšiřování pouští, hladomor, sucho, nedostatek politické nebo náboženské svobody, politické obavy nebo pronásledování, vyhrožování smrtí, zastrasování.¹⁷

Samotné push faktory ještě nemusí vést k migraci. Je nutná též existence pull faktorů, které migranta vedou k přestěhování do nového místa či země. Tyto faktory jsou následující: pracovní příležitosti, lepší životní podmínky, politická a náboženská svoboda, lepší zdravotní péče, vzdělávání, průmysl, atraktivní podnebí, bezpečnostní důvody, rodinné vazby¹⁸

Výše uvedené push a pull faktory je tedy možné klasifikovat do tří základních skupin a to ekonomické, kulturní a enviromentální.¹⁹

3.2.2 Neoklasická teorie migrace

Neoklasická teorie tvrdí, že migrace je důsledkem nerovnoměrného rozdělení práce a kapitálu. Rozlišuje se buď na úrovni celé země- **makroekonomický přístup**, nebo na úrovni jednotlivce- **mikroekonomický přístup**.

Neoklasická makroteorie vychází z rozdílu ve mzdách a příležitostech mezi jednotlivými zeměmi. V mnoha ekonomikách není dostatek kvalifikovaných pracovníků na trhu práce, takže se práce stává vzhledem ke kapitálu nedostatkovou, což působí na růst mezd. Opačný efekt to má v zemích s přebytkem práce a nízkou úrovní mezd. Pracovníci těchto zemí tedy migrují za lepšími penězi.

Neoklasická mikroteorie vychází z jedinců, kteří migrují na základě racionální kalkulace možných nákladů a přínosů. Potenciální migranti v tomto případě tedy berou

---

¹⁶ A Theory of Migration, dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/2060063>

¹⁷ PALÁT, M., *Determinanty vzniku migrace a statistiky cizinců v Evropské unii.*, s. 16

¹⁸ Tamtéž, s. 17

¹⁹ Tamtéž, s. 17

na zřetel konkrétní očekávané náklady a přínosy související s migrací. Tato migrace je i v tomto případě důsledkem existující nerovnosti na pracovních trzích.²⁰

3.2.3 Nová ekonomie pracovní migrace

„Na rozdíl od neoklasického modelu není v nové ekonomii pracovní migrace rozhodnutí o migraci otázkou jednotlivce, ale celé domácnosti (rodiny).“²¹ Příčinou tedy není mzdový rozdíl jako takový, ale nejistota, riziko a chudoba. Příkladem může být migrace člena rodiny za lepšími penězi z venkova do města, případně do jiné země, čímž se zvýší příjmy rodině, neboť onen člen posílá peníze zpět domů.²²

3.2.4 Teorie duálního pracovního trhu

Teorie duálního pracovního trhu se zaměřuje na poptávkovou stranu, kdy cílové země nabírají pracovníky z rozvojových zemí. Jsou určité pracovní pozice, které občanům dané země přijdou podprůměrné a nemotivují je, případně mají ve společnosti nízký status a neumožňují kariérní postup. Takové volné pracovní místo vytváří poptávku po zahraničních pracovnících, kteří tyto motivační problémy nemají.²³

3.2.5 Teorie světového systému

Tato teorie vysvětluje původ a příčiny migrace na základě změn historického uspořádání tržních vztahů v rámci světového systému. *„Její vysvětlení konkrétně spočívá v akumulaci kapitálu a pronikání kapitalistických ekonomických vztahů do periferních společností, což vytváří mobilní populaci, která je, mimo jiné, připravena též k migraci do zahraničí.“²⁴*

Mezinárodní migrace je v tomto případě velmi obvyklá mezi minulými koloniálními mocnostmi a bývalými koloniemi pro jejich silné kulturní, jazykové, investiční, dopravní a komunikační vazby.²⁵

3.2.6 Teorie sítí

Teorie sítí je postavená na sociálních vazbách. Lidé se rozhodují zda migrovat na základě zkušenosti jejich známých, rodiny, spolupracovníků atd. Vznikají nové migrační

---

²⁰ PALÁT, M., *Determinanty vzniku migrace a statistiky cizinců v Evropské unii.*, s. 19

²¹ Tamtéž, s. 20

²² Tamtéž, s. 20

²³ Tamtéž, s. 21

²⁴ Tamtéž, s. 22

²⁵ Tamtéž, s. 22

sítě, které propojují potenciální migranty s těmi, kteří již migraci podstoupili. Tyto vazby pak kromě poskytování informací vytvářejí určité ekonomické a sociální zázemí, které pak umožňuje snadnější adaptaci nových migrantů.²⁶

3.2.7 Teorie transnacionálního prostoru

Tato teorie úzce souvisí s teorií sítí, nicméně je postavena na obrovském pokroku v informačních a komunikačních technologiích. Kromě snazšího prohloubení tradičních vazeb je možno i lehce vytvořit vazby nové, například skrz sociální sítě. Přesun migranta se také díky pokroku v dopravě stal o mnoho rychlejším, levnějším a lehčím. Další z výhod je, že migrant může pracovat a žít v zahraničí a přesto díky novým technologiím být stále ve spojení se svou rodinou, přáteli a obecně zemí původu.²⁷

3.2.8 Institucionální teorie

Institucionální teorie se zabývá rolí institucí (formálních i neformálních), které v procesu migrace hrají roli. Dochází k institucionalizaci a regulaci migračních toků. Příkladem formální instituce je reakce vlády na nelegální migraci zřízením nové instituce, případně upravením činnosti nějaké stávající, která se právě tímto problémem zabývá a kontroluje ho. U neformálních institucí pak mohou probíhat i aktivity ilegální, například spojené s nelegálním přechodem hranic, falšování dokumentů atp.²⁸

3.2.9 Teorie kumulativní přičinnosti

„Migrace vede k nejrůznějším změnám, které postupně narůstají a vytvářejí předpoklady pro další nárůst migrace.“²⁹ Do této teorie patří vytváření sociálních sítí migrantů a vzniklé institucionální prostředí v souvislosti s migrací.³⁰

3.3 Dopady migrace

Nejzásadnějšími dopady migrace jsou dopady ekonomické. Ekonomicky motivovaná migrace totiž pomáhá české ekonomice v nejdůležitějších regionech, tedy především v Praze, v dalších velkých městech a průmyslových zónách. Z důvodu mnoha

---

²⁶ PALÁT, M., *Determinanty vzniku migrace a statistiky cizinců v Evropské unii.*, s. 23

²⁷ Tamtéž, s. 24

²⁸ Tamtéž, s. 24

²⁹ Tamtéž, s. 24

³⁰ Tamtéž, s. 24

investičních projektů a v důsledku nedostatku domácích pracovních sil je v Praze trvalá poptávka po zahraniční pracovní síle. Koncentrace migrace na území České republiky roste zároveň s tím, jak se snižuje nezaměstnanost a naopak, což současně ukazuje, že pracovní migranti jsou spíše doplňujícími pracovníky na českém trhu, nikoli konkurujícími. Většinou totiž mají neatraktivní, špatně placené, zato potřebné pracovní pozice. Dalším kladem je fakt, že cizinci zastávají tolik potřebnou, v české populaci však minimální územní flexibilitu³¹ (vnitřní stěhování- migranti nemají k místu bydliště silné vazby, jsou proto často ochotni přijmout práci, která pro ně znamená vnitrostátní stěhování).³²

Z demografického hlediska Česko zaznamenává přirozený úbytek obyvatelstva a jen díky imigraci nejsou celkové populační ztráty tak vysoké. Ač je průměrný věk cizinců nižší než průměrný věk většinového obyvatelstva, migranti věkovou strukturu výrazně neomlazují, neboť jejich počet je nízký.³³

Přirozená reprodukce migrantů je také velmi nízká, nicméně je patná zvyšující se intenzita porodnosti (v roce 2001- 888 dětí, 2008- 2666 dětí). V roce 2008 počet narozených dětí migrantkám představoval 2,2 % z celkového počtu narozených dětí v České republice. Sňatků uzavírají cizinci průměrně 5 tisíc za rok, což představuje cca 10 % všech uzavřených sňatků. Sňatečnost (počet uzavřených sňatků na 1000 obyvatel) cizinců je dvakrát vyšší než u majority. Příčinou může být například nižší průměrný věk migrantů.³⁴

Dalším aspektem je kriminalita. Podíl odsouzených cizinců na všech odsouzených v ČR je vyšší, než celkový podíl cizinců v České republice. Nejčastěji jsou cizinci odsuzováni za stejné trestné činy jako majoritní společnost (ohrožení pod vlivem návykové látky, krádeže, výtržnictví atd.), ale často také jejich trestné činy souvisí s ekonomickou aktivitou, především podnikáním.³⁵

---

³¹ DRBOHLAV, D., *Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?.*, s. 110

³² Tamtéž, s. 61

³³ Tamtéž, s. 113

³⁴ Tamtéž, s. 113

³⁵ Tamtéž, s. 116

3.4 Integrace

Integrace je jednou z nejzásadnějších součástí migrace. Její stručná definice se nachází v kap. Vymezení pojmů, nicméně v této kapitole dojde k jejímu podrobnému rozebrání.

Integrace cizinců znamená způsob jejich začlenění do majority hostitelské země. Cizinci se učí psaným i nepsaným pravidlům dané země, kterým se musí v různých mírách přizpůsobovat- demokracie, právní řád, ekonomická, společenská či kulturní pravidla a zvyklosti, odbourání jazykové bariéry atd., ale zároveň si uchovávají díl své kultury či národní identity- kulturní zvyklosti, náboženské přesvědčení, typický oděv apod. Je zjevné, že integrace cizinců představuje nadmíru komplikovaný a dlouhodobý proces pro obě strany. Často se chybně slovo integrace zaměňuje se slovem asimilace, z něž plyne důraz pouze na přizpůsobení se migranta majoritě i za cenu potlačení jeho původní identity.³⁶

Postavení migrantů ve společnosti je měřitelné relevantními indikátory integrace, které většinou vycházejí ze statistických dat. Hodnoty vypočítané pro majoritní i minoritní společnost lze posléze srovnávat.³⁷

Integraci je možno definovat jako proces, který probíhá v mnoha sférách. **Strukturální** sféra (někdy dělena na socioekonomickou a právně-politickou) představuje nabývání práv a postavení v hlavních institucích přijímacího státu, **kulturní** sféra zahrnuje kulturní a behaviorální změny postojů jedince, **sociální** sféra je začleňování do přijímací společnosti skrze přátelské vazby, partnerské vztahy nebo členství v různých klubech a organizacích, **identifikační** sféra zahrnuje subjektivní pocity sounáležitosti a identifikace s přijímací společností a **vnější** sféra, kterou lze charakterizovat jako postoje přijímající společnosti.³⁸

Pro socioekonomickou sféru je vhodné použít indikátory zaměřené na zaměstnanost, např. indikátor nezaměstnanosti, dalším indikátorem by mohlo být srovnání míry využívání sociálních dávek českými občany a cizinci, dále například vzdělanostní úroveň, výše příjmů nebo kvalita bydlení. Pro právně-politickou sféru jsou to pak indikátory týkající se

---

³⁶ PALÁT, M., *Determinanty vzniku migrace a statistiky cizinců v Evropské unii.*, s. 13

³⁷ DRBOHLAV, D., *Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?.*, s. 91

³⁸ DRBOHLAV, D., *Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?.*, s. 92

státoobčanské politiky státu, podmínek pro sjednocování rodin či politických práv migrantů v politickém systému přijímací země. Kulturní sféru lze nejlépe studovat skrze empirický výzkum životního stylu migrantů, jejich postojů a hodnot, indikátorem popisujícím proces demografického chování (např. míra plodnosti, mimomanželská plodnost atd.), nebo indikátor znalosti českého jazyka. Na pomezí kulturní a sociální sféry leží indikátor smíšených manželství a sociální sféra má indikátory například mezietnické vztahy a účast na společenském životě. Další indikátory sociální sféry stejně jako indikátory sféry identifikační není možné konstruovat, neboť pro ně v Česku nejsou k dispozici relevantní data. Indikátorem vnější sféry jsou konkrétní výsledky výzkumů veřejných mínění na téma především tolerance a akceptování majoritously společností menšinovou.³⁹

Proces integrace je také možno rozdělit do čtyř modelů. Prvním modelem je model asimilace, kdy dochází k adaptaci imigranta v novém prostředí přirozeným procesem vývoje, který po čase končí nevyhnutelným splynutím s majoritní populací. Druhý model, nazvaný tavící kotol (melting pot) vychází z prvního modelu. Jediným rozdílem je, že minoritě přiznává určitou národotvornou roli. Třetím modelem je koncept salátové mísy, který spíše než míšení minority s majoritou zastává soužití těchto dvou skupin vedle sebe ve vzájemné komunikaci rozdílné intenzity. Čtvrtým a posledním modelem je model strukturální integrace, jehož koncept spočívá ve všeobecné rovnoprávnosti imigrantů s majoritní společností, včetně možnosti zachování si do jisté míry určitých rysů chování daného etnika.⁴⁰

Existuje mnoho organizací a center, které se věnují právě imigrantům a jejich integraci do české společnosti. Kvůli hospodářské krizi se vyskytují integračně-sociální problémy spojené s rizikem sociálního vyloučení některých skupin cizinců, a to především v oblastech s vyšším počtem cizinců, nebo v oblastech, kde žijí významně kulturně rozdílné skupiny cizinců. Integrační politika se silně zaměřila na děti a mládež. Nástrojem pro regionální integraci se stala centra na podporu integrace v krajích Jihomoravském, Ústeckém, Plzeňském, Moravskoslezském, Zlínském a Pardubickém.⁴¹

---

³⁹ DRBOHLAV, D., *Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?.*, s. 96

⁴⁰ ŠÍŠKOVÁ, T., ed. *Menšiny a migranti v České republice: [my a oni v multikulturní společnosti 21. století]*, s. 24

⁴¹ *Report on the State of Human Rights in the Czech Republic in 2009.*, s. 111

Dalším příkladem, jak se Česká republika snaží přispět ke snadné integraci cizinců je bezplatná výuka českého jazyka na základních školách. Bohužel je zatím plně zajištěna pouze pro děti z Evropské Unie.⁴² Dále existuje státní integrační program (SIP) pro azylanty, který podporuje nájemní bydlení tak, že obcím (za určitých podmínek i soukromníkům) poskytne dotace za pronájem nájemních bytů azylantům.⁴³

---

⁴² Tamtéž, s. 111

⁴³ PALÁT, M., *Determinanty vzniku migrace a statistiky cizinců v Evropské unii.*, s. 13

4 Nejpočetnější národnostní menšiny v ČR

Počet cizinců na území Česka se stále zvyšuje. Zatímco v roce 1978 byl jejich počet 78 tisíc, v roce 2008 to bylo již 440 tisíc. Počet občanů Slovenska a Polska se od poloviny 90. let příliš nezměnil, na druhou stranu počty občanů Ukrajiny, Vietnamu a Ruska se do roku 2008 více než zdvojnásobily.⁴⁴

V této části se práce konkrétně zaměří na šest největších národnostních menšin v České republice. Nejnovější údaje o počtu cizinců na území ČR s pobytem jeden rok a více je dle Českého statistického úřadu z konce roku 2015, tudíž aby se dalo s přesností určit poměr cizinců v České republice, musí se pracovat s celkovým počtem obyvatel ze stejného data.

K 31.12.2015 měla Česká republika 10 554 000 obyvatel, z čehož 458 662 byli cizinci s pobytem delším než jeden rok.⁴⁵ Cizinci tedy tvoří cca 4,3 % celkové populace v ČR.

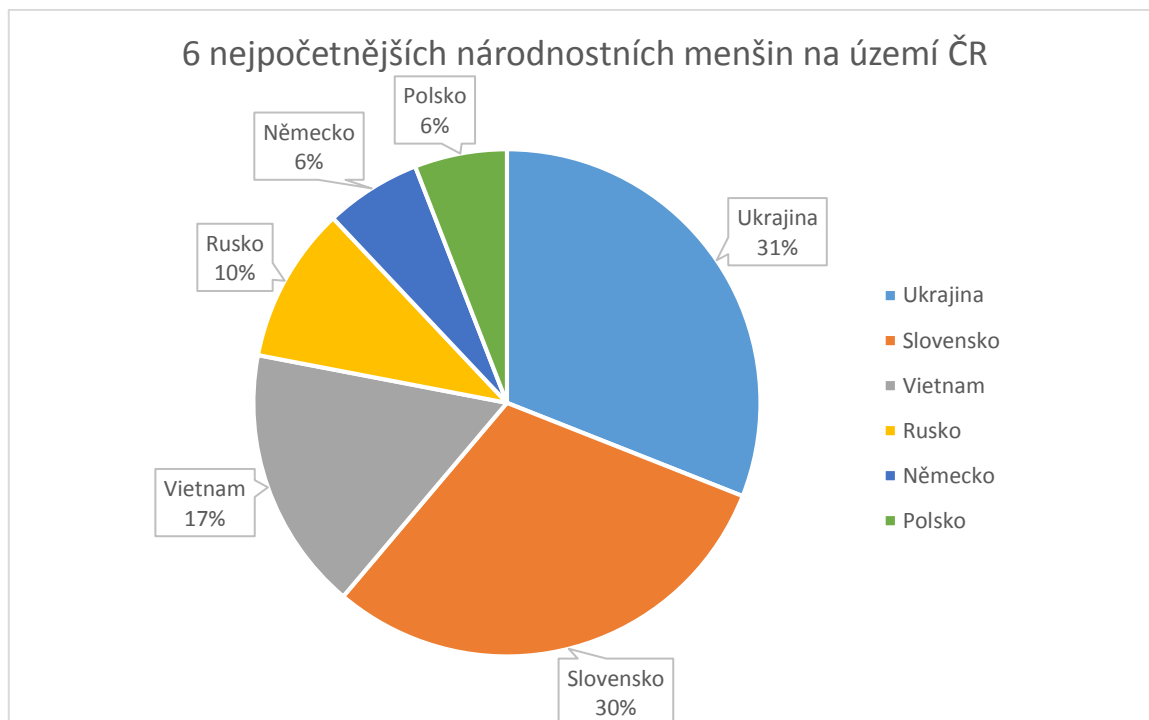
Nejpočetnějšími skupinami jsou občané Ukrajiny (104 358), Slovenska (101 589), Vietnamu (56 713), Ruska (33 534), Německa (20 646) a Polska (19 840). „Zástupci těchto šesti zemí tvoří 75 % cizinecké populace v Česku.“⁴⁶

---

⁴⁴ DRBOHLAV, D., *Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?*, s. 152

⁴⁵ Obyvatelstvo, dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/obyvatelstvo_lide

⁴⁶ Migrace do Česka je převážně pracovní, dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/migrace-do-ceska-je-prevazne-pracovni>

Graf 1: 6 nejpočetnějších národnostních menšin

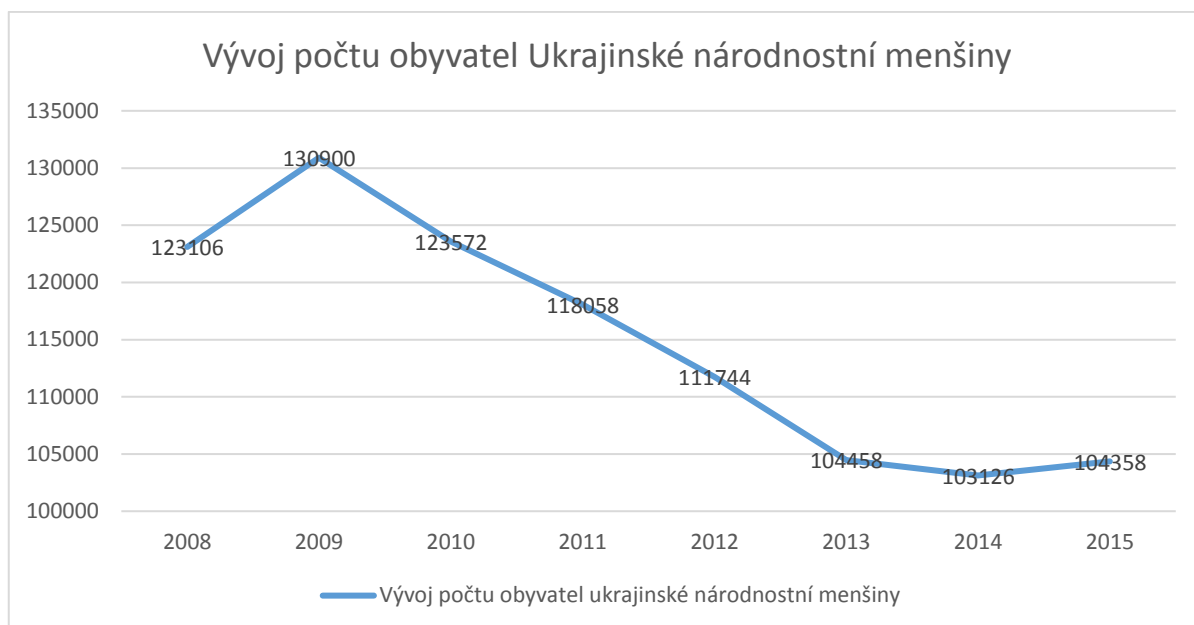
Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

V této práci se dále dozvíte konkrétní statistická data ke každé z těchto šesti národnostních menšin, a to ohledně vývoje počtu obyvatel dané menšiny na území ČR v posledních letech, podílu žen a mužů, věkové struktury včetně odvětví ekonomické činnosti dané menšiny, zaměstnanosti, vzdělanosti a rozmístění menšiny na území České republiky.

4.1 Ukrajinská národnostní menšina

4.1.1 Vývoj počtu obyvatel

Ač je Ukrajinská národnostní menšina v České republice tou největší, nutno říct, že za posledních 8 let se její počet poměrně výrazně snížil. Na grafu č. 3 je možno tento vývoj pozorovat od roku 2008 do roku 2015.

Graf 2: Vývoj počtu obyvatel ukrajinské národnostní menšiny

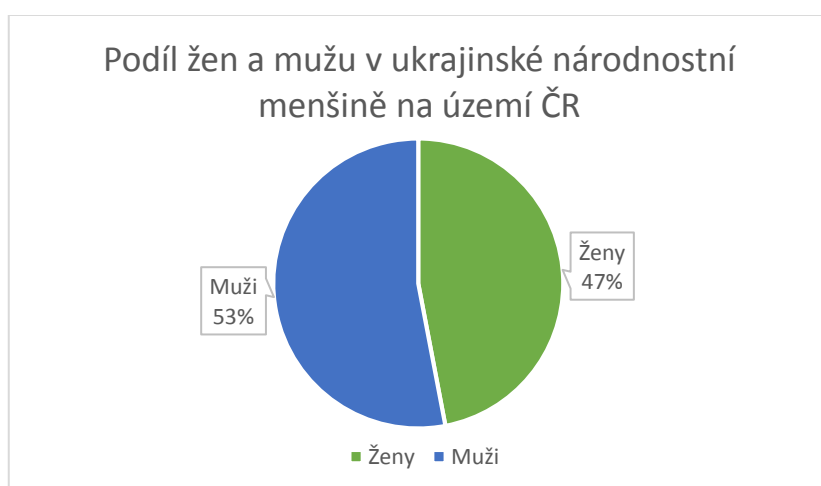
Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

Z grafu je zřejmé, že od roku 2009 do roku 2014 se počet ukrajinských obyvatel na území ČR snížil o 27 744 obyvatel, což v průměru dělá 5554,8 obyvatel na rok. Nicméně poslední dva roky se stav opět nepatrně zvyšuje.

4.1.2 Podíl žen a mužů

Co se týče podílu žen a mužů mezi Ukrajinci, jejich aktuální stav je následující.

Ženy 49 049 x muži 55309

Graf 3: Podíl žen a mužů v ukrajinské národnostní menšině na území ČR

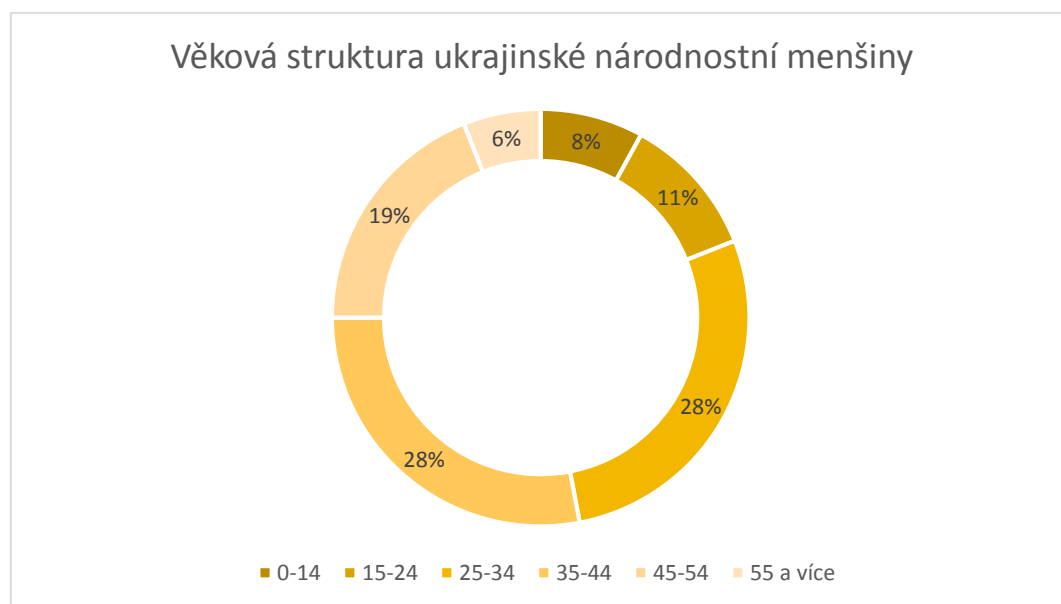
Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

4.1.3 Věková struktura

Ohledně věkové struktury, zaměstnanosti a vzdělání ukrajinské národnostní menšiny poslouží data ze sčítání lidu z roku 2011.

Graf č. 4 ukazuje, že více než polovinu, konkrétně 56 % tvoří věková kategorie 25-44 let, tedy ekonomicky aktivní část ukrajinského obyvatelstva. To ukazuje, že důvodem imigrace Ukrajinců jsou především pracovní příležitosti a lepší pracovní podmínky.

K věkové struktuře je dobré také zmiňovat index stárí, který vyjadřuje počet osob ve věku 65 let a více na 100 dětí ve věku 0-14 let.⁴⁷ Ukrajinská národnostní menšina má hodnotu tohoto indexu 23,2, tedy na 100 dětí ve věku 0-14 let připadá 23,2 osob ve věku nad 65 let.⁴⁸

Graf 4: Věková struktura ukrajinské národnostní menšiny

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

U pracovních příležitostí se tato práce ještě chvíli pozdrží. Zaměří se teď na míru zaměstnanosti Ukrajinců na území České republiky a také pracovní odvětví, ve kterém se uplatňují.

⁴⁷ Demografické stárnutí ČR podle výsledků projekce, dostupné z: http://www.demografie.info/?cz_detail_clanku&artclID=824

⁴⁸ Národnostní struktura obyvatel, dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf/d0d27736-ef15-4f4f-bf26-e7cb3770e187?version=1.0>

4.1.4 Zaměstnanost a odvětví ekonomické činnosti

Celkem 88,7 % Ukrajinců žijících na území České republiky jsou osoby ve věku 15-64 let, z čehož míra ekonomicky aktivních je 74,9 %. Míra zaměstnanosti z počtu osob 15letých a starších je 67,5 % a míra nezaměstnanosti 10 % vyjadřuje podíl počtu nezaměstnaných osob na počtu ekonomicky aktivních ve věku 15-64 let. Ženy představují 46 % zaměstnaných osob a 58,7 % z osob nezaměstnaných. Podíl pracujících důchodců z počtu zaměstnaných osob má Ukrajinská národnostní menšina 0,8 %, což se na první pohled zdá velmi málo, ale pravým důvodem je velmi nízký podíl osob v důchodovém věku.⁴⁹

Zaměstnání podle odvětví ekonomické činnosti ukrajinské národnostní menšiny

Celkem	100 %
Zemědělství, lesnictví, rybářství	3,2 %
Těžba a dobývání	0,2 %
Zpracovatelský průmysl	17,1 %
Stavebnictví	20,7 %
Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	5,6 %
Doprava a skladování	1,8 %
Ubytování, stravování a pohostinství	3,3 %
Informační a komunikační činnost	0,8 %
Peněžnictví a pojišťovnictví	0,5 %
Činnosti v oblasti nemovitostí	1,8 %
Profesní, vědecké a technické činnosti	1,3 %
Administrativní a podpůrné činnosti	7,8 %
Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	0,3 %
Vzdělávání	0,9 %
Zdravotní a sociální péče	1,7 %
Kulturní, zábavní a rekreační činnost	0,5 %

Tabulka 1: Zaměstnání podle odvětví ekonomické činnosti ukrajinské národnostní menšiny

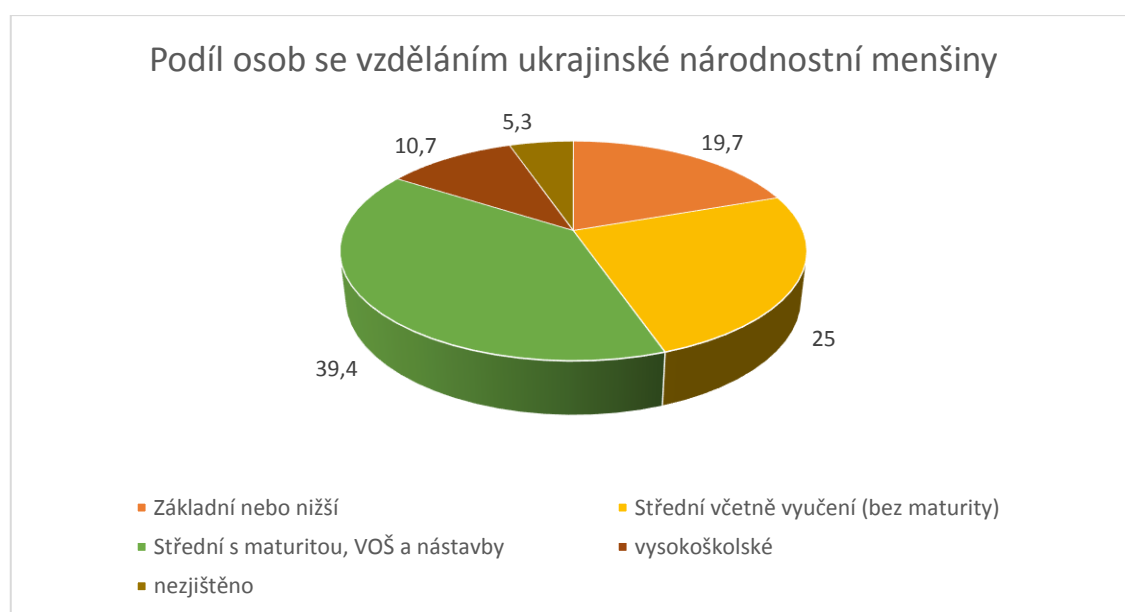
Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

⁴⁹ Národnostní struktura obyvatel, dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf/d0d27736-ef15-4f4f-bf26-e7cb3770e187?version=1.0>

Zaměstnaní Ukrajinci pracují především v odvětví průmyslu a stavebnictví (38 %) a v odvětví služeb (26 %). Malé procento (4 %) uvedlo zemědělství a ostatní (2 %). Bohužel poměrně velká část při sčítání lidu tento údaj neuvedla (30 %), tudíž výsledky nemohou být úplně přesné.

4.1.5 Vzdělanostní struktura

U vzdělanostní struktury ukrajinské národnostní menšiny pomůže vymezení pěti skupin, a sice základní nebo nižší vzdělání; střední včetně vyučení (bez maturity); střední s maturitou, VOŠ a nástavby; vysokoškolské a nezjištěná část obyvatelstva ukrajinské národnostní menšiny.⁵⁰

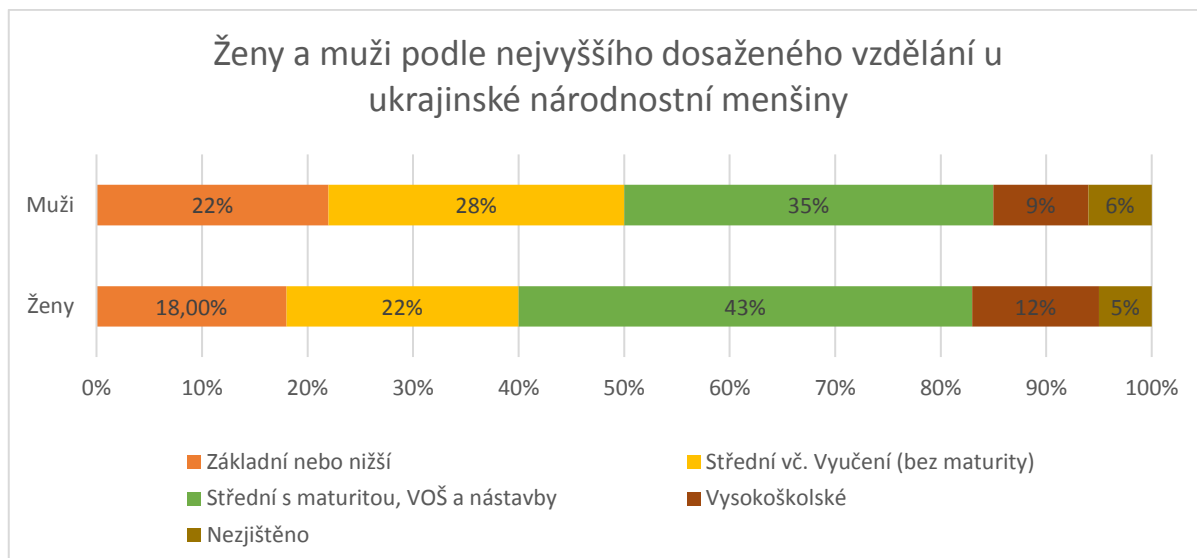

Graf 5: Podíl osob se vzděláním ukrajinské národnostní menšiny

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

Graf č. 5 demonstruje, že nejčastějším dokončeným vzděláním je téměř s 40 % střední s maturitou, VOŠ a nástavby. Pro porovnání u České republiky je nejčastější střední včetně vyučení (bez maturity) se 33,7 %. Následující graf (č. 6) podrobně ukazuje nejvyšší dosažené vzdělání zvláště ukrajinských žen a mužů.

⁵⁰ Národnostní struktura obyvatel, dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf/d0d27736-ef15-4f4f-bf26-e7cb3770e187?version=1.0>

Graf 6: Ženy a muži podle nejvyššího dosaženého vzdělání

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

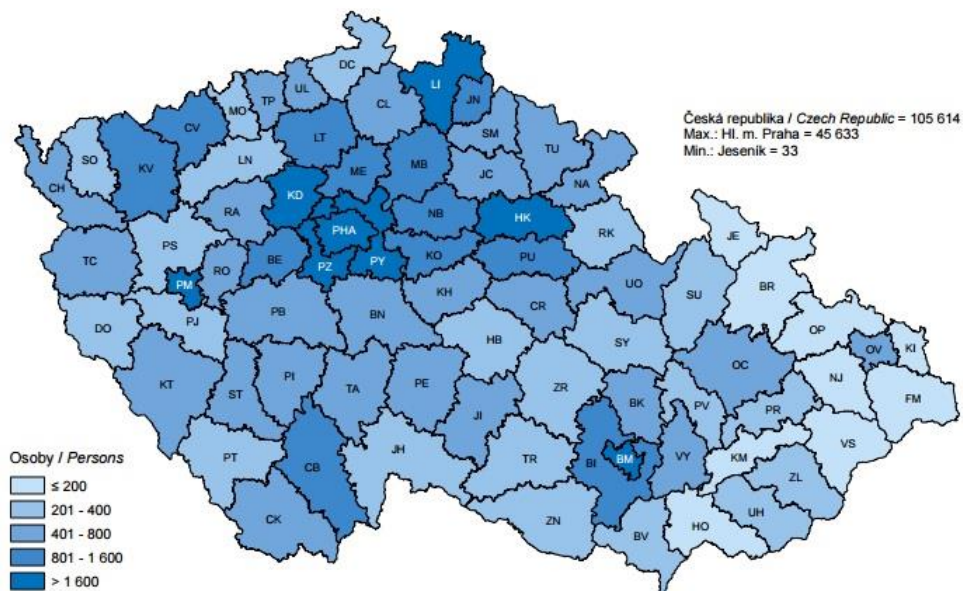
Obecně z tohoto grafu vyplývá, že u žen je dosažené vzdělání nepatrně vyšší než u mužů. Zatímco u mužů je základní nebo nižší vzdělání spolu se středním včetně vyučení (bez maturity) přesně 50 %, ženy se po sečtení těchto dvou hodnot dostávají na 40 %, takže se dá říci, že jsou o 20 % úspěšnější co se týče dosažení středního vzdělání s maturitou a výše.

4.1.6 Rozmístění na území ČR

Posledním tématem k ukrajinské národnostní menšině je jejich rozmístění na území České republiky. K tomu nejlépe poslouží mapa vytvořena Českým statistickým úřadem, kde je barevně znázorněno nejen kde se určitá skupina na území České republiky vyskytuje, ale i hustota osídlení.

ROZMÍSTĚNÍ OBČANŮ UKRAJINY NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY K 31. 12. 2015
DISTRIBUTION OF CITIZENS OF THE UKRAINE IN THE CZECH REPUBLIC; 31 DECEMBER 2015

Obrázek 1: Rozmístění občanů Ukrajiny na území České republiky

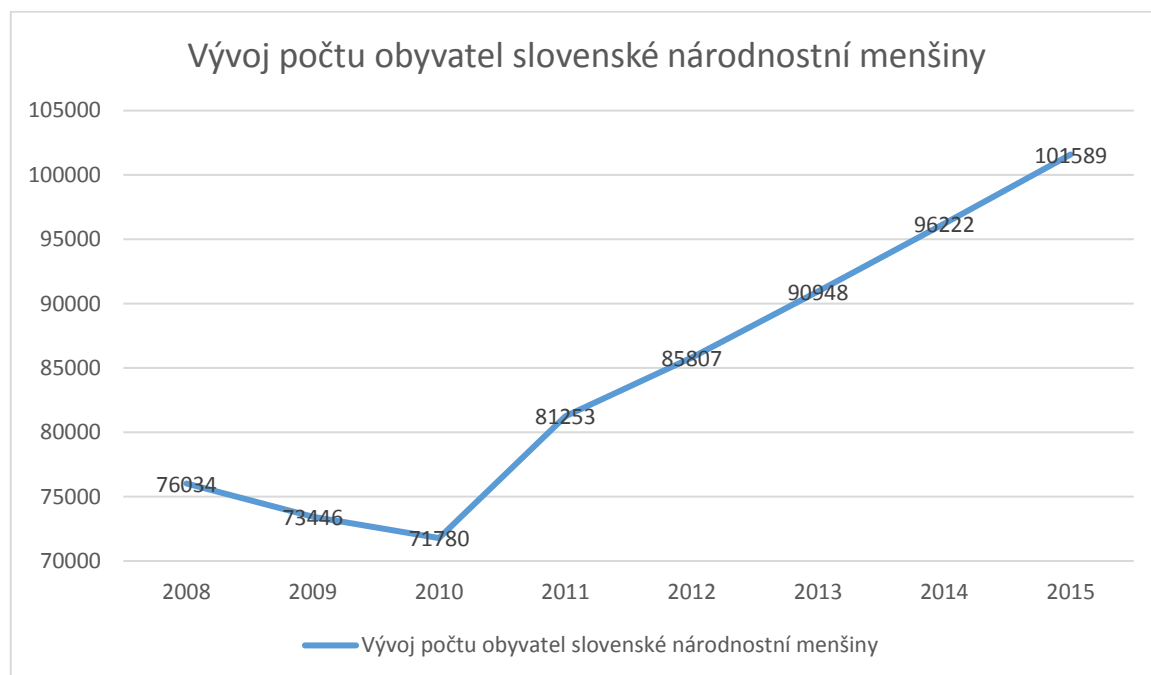
Zdroj: www.czso.cz

Na mapě je vidět, že ukrajinská národnostní menšina se nejvíce vyskytuje ve větších městech a v jejich okolí. Nejvíce tedy v hlavním městě Praze a ve Středních Čechách, dále pak například v Liberci, Hradci Králové, Plzni, Karlových Varech, Chomutově a Brně. Nejméně se pak vyskytují, jak můžeme konstatovat, na Východě, např. Jeseník, Bruntál, Opava, Karviná, Frýdek Místek, Nový Jičín, Vsetín, Kroměříž, Hodonín atd. Nutno tedy dodat, že v Praze se vyskytuje téměř polovina ukrajinské národnostní menšiny, což lze opět připsat dobrým pracovním příležitostem, ale i sociálním potřebám, školám a celkově lepším podmínkám pro integraci.

4.2 Slovenská národnostní menšina

4.2.1 Vývoj počtu obyvatel

Vzhledem ke společné historii Slovenska a České republiky se velké obsazení slovenské národnostní menšiny v ČR dá snadno očekávat. Celkový počet obyvatel této menšiny je tedy 101 589. Jak se toto číslo vyvíjelo od roku 2008 do roku 2015 ukazuje následující graf.

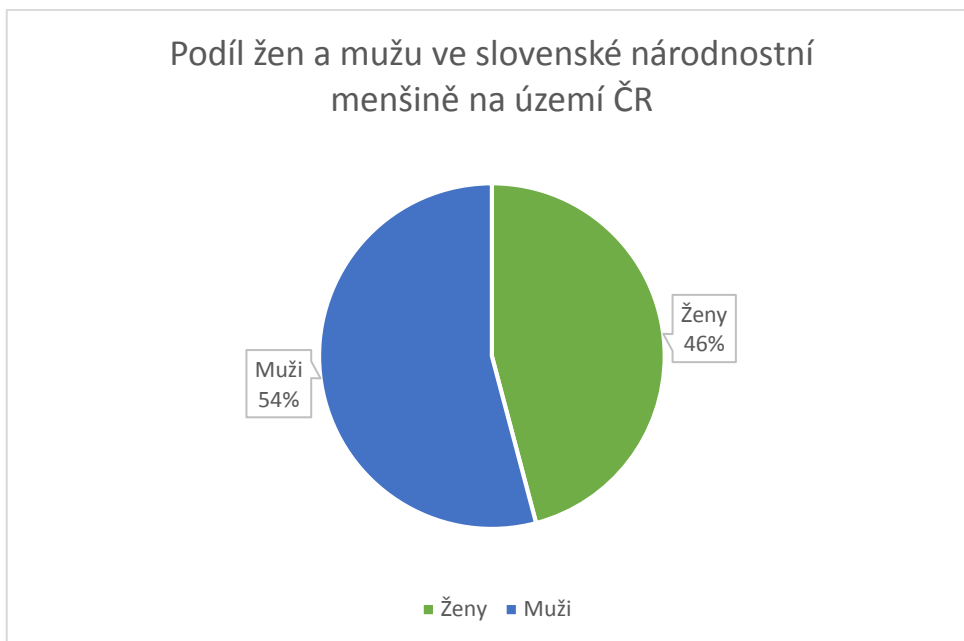
Graf 7: Vývoj počtu obyvatel slovenské národnostní menšiny

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

Jak prozrazuje graf č. 7, od roku 2010 přibylo na území České republiky téměř 30 tisíc zástupců slovenské národnostní menšiny. Zatímco před rokem 2010 jejich počet klesal, po tomto roce začal rapidně stoupat, a to v roce 2011 dokonce o necelých 10 tisíc. Následující vývoj je poměrně stabilní, ač zásadní, okolo 4-5 tisíc za rok.

4.2.2 Podíl žen a mužů

Níže na grafu č. 8 je znázorněno rozdělení slovenského obyvatelstva na území ČR na muže a ženy, jejichž počet je konkrétně 46 608 žen a 54 981 mužů, tedy 46 % ženy a 54 % muži.

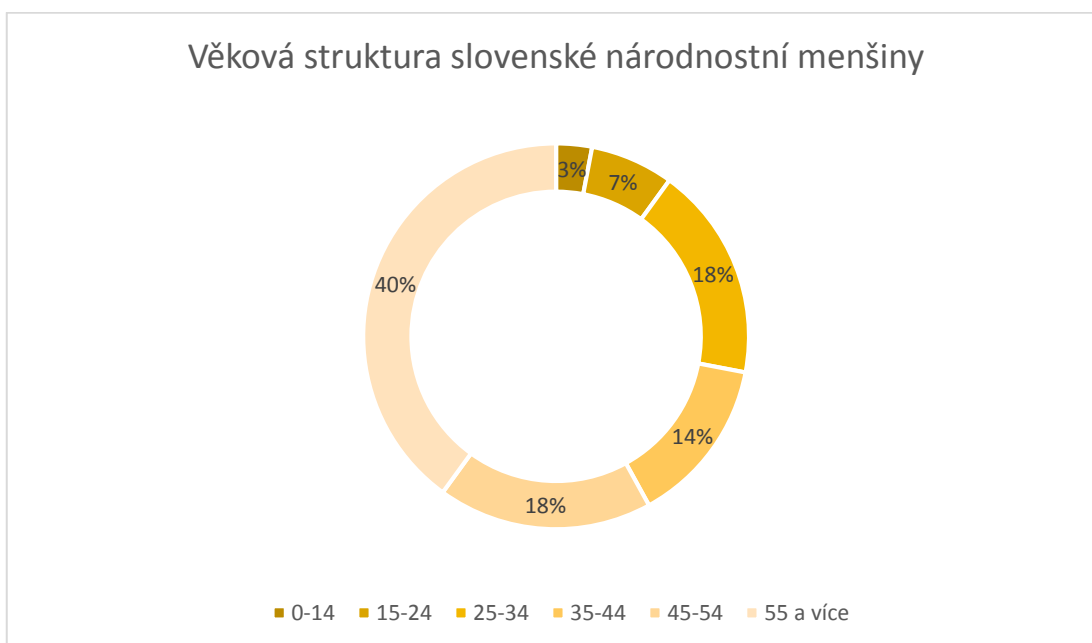

Graf 8: Podíl žen a mužů ve slovenské národnostní menšině na území ČR

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

4.2.3 Věková struktura

Nyní se práce opět zaměří na data ze sčítání lidu z roku 2011. Nejprve se zaměří na věkovou strukturu slovenských občanů v České republice.

Graf 9: Věková struktura slovenské národnostní menšiny

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

Zde je oproti ukrajinské národnostní menšině vidět velký rozdíl, a to především ve starších generacích příslušníků těchto menšin. Zatímco ukrajinská má zastoupení obyvatel nad 55 let pouhých 19 %, slovenská národnostní menšina má 40 %. Vysvětlit se to dá například faktem, že Česká republika a Slovensko bývali jedním státem a generace, která během rozpadu byla ekonomicky aktivní a žila na území ČR zde po rozpadu zůstala a zestárla. Zákon o státním občanství nové České republiky z roku 1993 měl totiž za první a nevyhnutelný dopad, že definitivně vytvořil ze všech Slováků žijících na území ČR národnostní menšinu.⁵¹

Ukrajinská národnostní menšina oproti tomu jezdí do ČR hlavně kvůli pracovním příležitostem a tradice jejich migrace do ČR z tohoto důvodu není tak stará, tudíž se dá očekávat, že za 20 let bude její graf vypadat podobně.

Malé procento obyvatelstva 0-14 let (3 %) se dá připsat tomu, že vzhledem k neexistující jazykové bariéře není vůbec výjimkou, že dítě má jednoho rodiče Čecha a druhého Slováka, přičemž automaticky dostává české občanství, i kdyby bylo narozeno na území Slovenska. Pak už rozhoduje pouze, zda se k českému občanství hlásí anebo ho při sčítání lidu neuvede.

Hodnota indexu stáří je vzhledem k celkovému stáří slovenského obyvatelstva na území ČR poměrně vysoká a to 725,4.⁵²

4.2.4 Zaměstnanost a odvětví ekonomické činnosti

Od věkových struktur se nyní práce přesune k relativním ukazatelům zaměstnanosti. Slovenská národnostní menšina má na území České republiky 74,3 % občanů ve věku 15-64 let z nichž ekonomicky aktivních je 58,2 % a míra zaměstnanosti je 52 %. Obecná míra nezaměstnanosti 11 % udává podíl počtu nezaměstnaných na počtu ekonomicky aktivních.

---

⁵¹ USPOŘÁDAL RENÉ PETRÁŠ a AUTOŘI ANDREA BARŠOVÁ .. [ET AL.]. *Aktuální problémy právního postavení menšin v České republice: sborník příspěvků z odborného semináře Menšiny a právo v České republice*, s. 81

⁵² Národnostní struktura obyvatel, dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf/d0d27736-ef15-4f4f-bf26-e7cb3770e187?version=1.0>

Zaměstnaných slovenských žen je 47,4 % z celkového počtu a nezaměstnaných 49 %. Podíl pracujících důchodců ze zaměstnaných osob je potom 5,5 %.⁵³

Zaměstnání podle odvětví ekonomické činnosti slovenské národnostní menšiny

Celkem	100 %
Zemědělství, lesnictví, rybářství	1,6 %
Těžba a dobývání	1,6 %
Zpracovatelský průmysl	24,4 %
Stavebnictví	6,3 %
Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	7,9 %
Doprava a skladování	4,8 %
Ubytování, stravování a pohostinství	3 %
Informační a komunikační činnost	3,7 %
Peněžnictví a pojišťovnictví	2,7 %
Činnosti v oblasti nemovitostí	0,6 %
Profesní, vědecké a technické činnosti	4,7 %
Administrativní a podpůrné činnosti	3,9 %
Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	5 %
Vzdělávání	4,3 %
Zdravotní a sociální péče	8,8 %
Kulturní, zábavní a rekreační činnost	1,4 %

Tabulka 2: Zaměstnání podle odvětví ekonomické činnosti slovenské národnostní menšiny

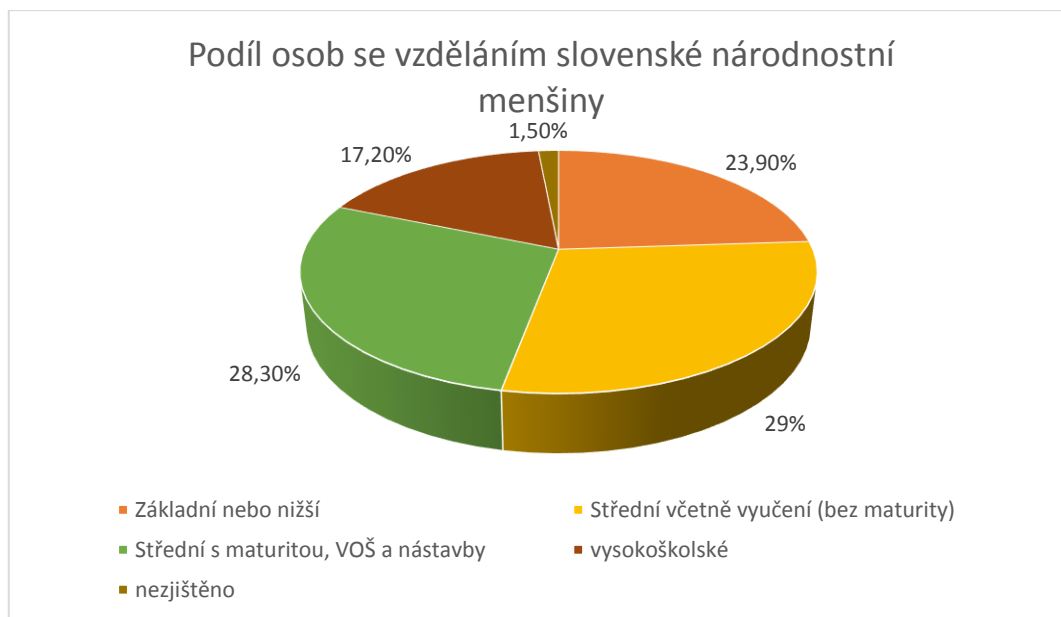
Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

V odvětví zemědělství slovenská národnostní menšina zastupuje pouhá 2 %, zatímco v průmyslu a stavebnictví až o 32,5 %. Nejvyšší zastoupení má v odvětví služeb, konkrétně 51,5 %. V ostatních odvětvích jsou to pak 2 % a celkové nezjištěné procento představuje 12 %.

⁵³ Národnostní struktura obyvatel, dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf/d0d27736-ef15-4f4f-bf26-e7cb3770e187?version=1.0>

4.2.5 Vzdělanostní struktura

Vzdělání je u slovenské národnostní menšiny na území České republiky zmapováno lépe, než je tomu u ukrajinské. Nezjištěno bylo pouze 1,5 %, tudíž se dá předpokládat, že výsledky jsou poměrně přesné. Kromě nezjištěných dat bude práce využívat stejná kritéria, tedy rozliší nejvyšší dosažené vzdělání na základní nebo nižší; střední včetně vyučení (bez maturity); střední s maturitou, VOŠ a nástavby a vysokoškolské.

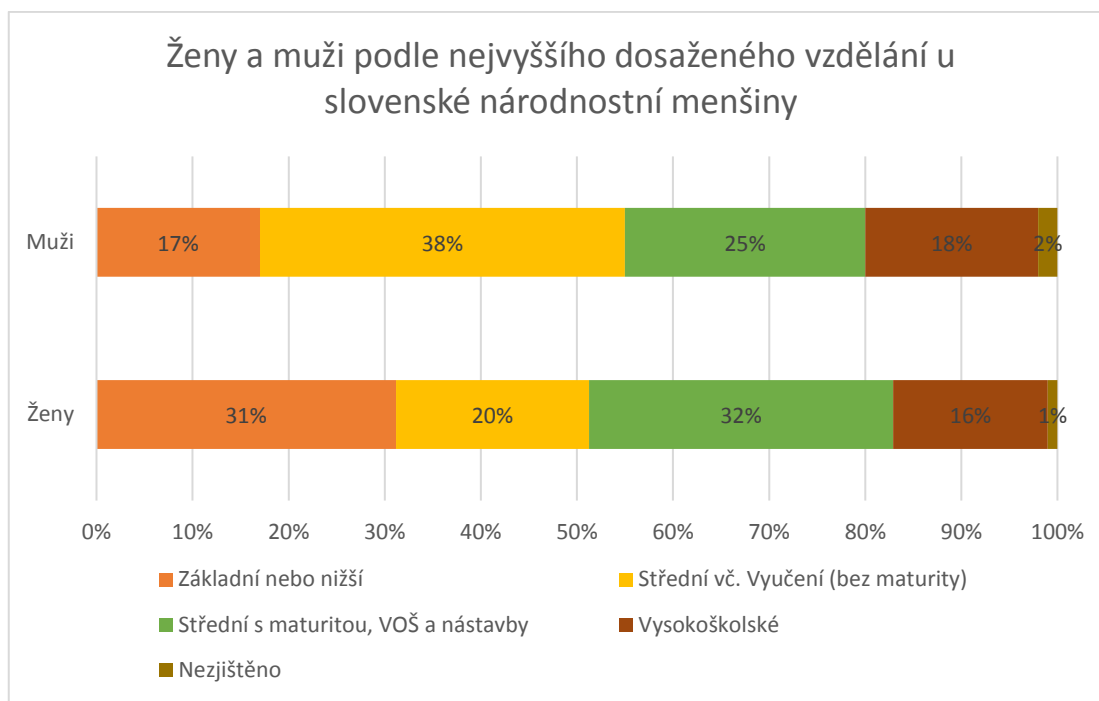
Graf 10: Podíl osob se vzděláním slovenské národnostní menšiny

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

Na grafu č. 10 je vidět, že nejfrekventovanějším typem dosaženého vzdělání je s 29 % vzdělání střední včetně vyučení (bez maturity), nicméně pouze o 0,5 % méně je vzdělání střední s maturitou, VOŠ a nástavby. Nejméně obvyklé je vysokoškolské vzdělání, jež získalo 17 % populace slovenské menšiny.

Po bližším seznámení s věkovou strukturou Slováků v ČR je možné tvrdit, že v rámci jednotlivých národností platí, že čím vyšší je věk, tím více klesá úroveň vzdělanosti. Tedy národnosti s převahou starších osob mají méně příznivou vzdělanostní strukturu. Porovnájí-li se výsledky ukrajinské a slovenské národnostní menšiny jak z věkových struktur, tak z těch vzdělanostních, může se tato teorie prohlásit za platnou.⁵⁴

⁵⁴ Národnostní struktura obyvatel, dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf/d0d27736-ef15-4f4f-bf26-e7cb3770e187?version=1.0>

Graf 11: Ženy a muži podle nejvyššího dosaženého vzdělání u slovenské národnostní menšiny

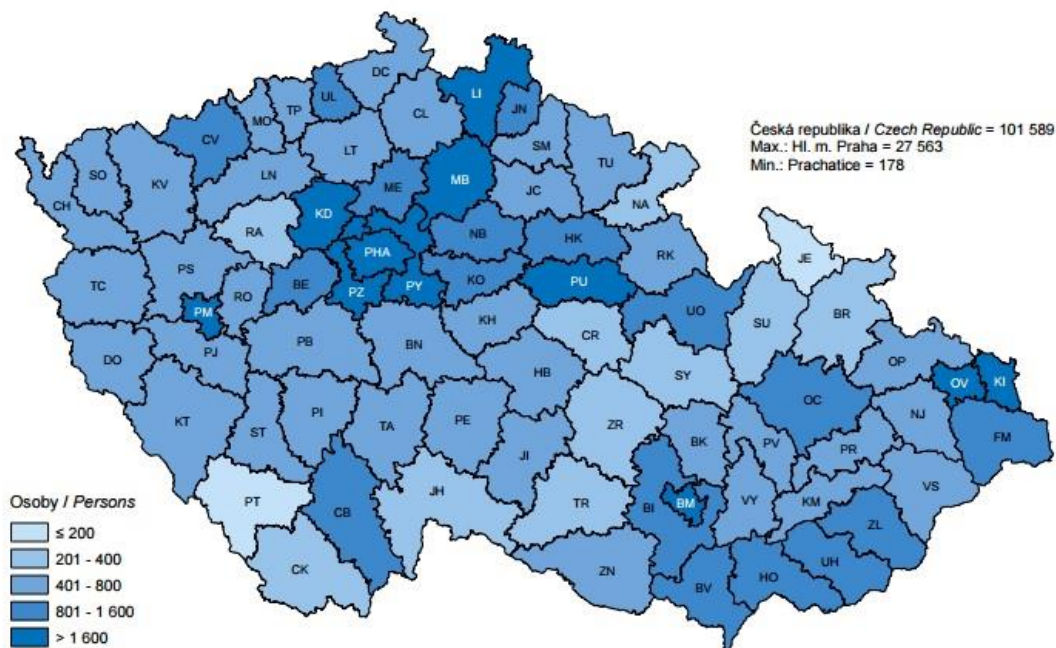
Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

Základní nebo nižší vzdělání bylo dosaženo téměř třetinou žen a 17 % muži. U mužů je nejčastěji nejvyšším dosaženým vzděláním střední včetně vyučení (bez maturity) s 38 % (ženy 20 %), zatímco u žen je tím nejčastějším (32 %) střední s maturitou, VOŠ a nástavby (muži 25 %). Vysokoškolské vzdělání má v průměru 17 % slovenského obyvatelstva, přičemž v poměru muži 18 % a ženy 16 %.

4.2.6 Rozmístění na území ČR

Poslední zbývající částí ke slovenské národnostní menšině je její rozložení na území České republiky. Rozložení je opět nejlépe demonstrováno na mapě České republiky.

ROZMÍSTĚNÍ OBČANŮ SLOVENSKA NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY K 31. 12. 2015
DISTRIBUTION OF CITIZENS OF THE SLOVAKIA IN THE CZECH REPUBLIC; 31 DECEMBER 2015

Obrázek 2: Rozmístění občanů Slovenska na území České republiky

Zdroj: www.czso.cz

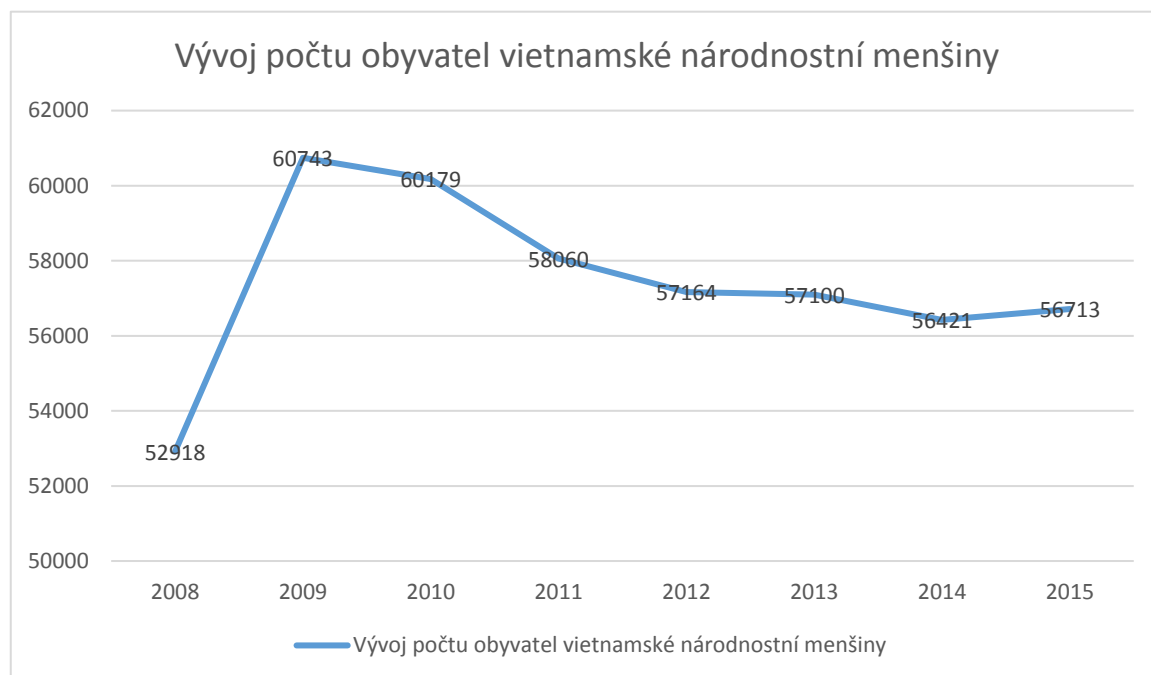
Jako tomu bylo u ukrajinské národnostní menšiny, tak i nejvíce Slováků se nachází v hlavním městě Praze, konkrétně 27 563. Dále pak se hojně vyskytují ve Středních Čechách, Plzni, Liberci, Pardubicích, Brně, Ostravě a Karviné. Nejméně se zástupci slovenské národnostní menšiny vyskytují v Prachaticích a Jeseníku.

4.3 Vietnamská národnostní menšina

4.3.1 Vývoj počtu obyvatel

V roce 1991 se během sčítání lidu zachytilo pouze 421 osob hlásících se k vietnamské národnosti.⁵⁵ Dnes je tato menšina s 56 713 obyvateli na území ČR třetí největší. Její početní vývoj je následující.

Graf 12: Vývoj počtu obyvatel vietnamské národnostní menšiny

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

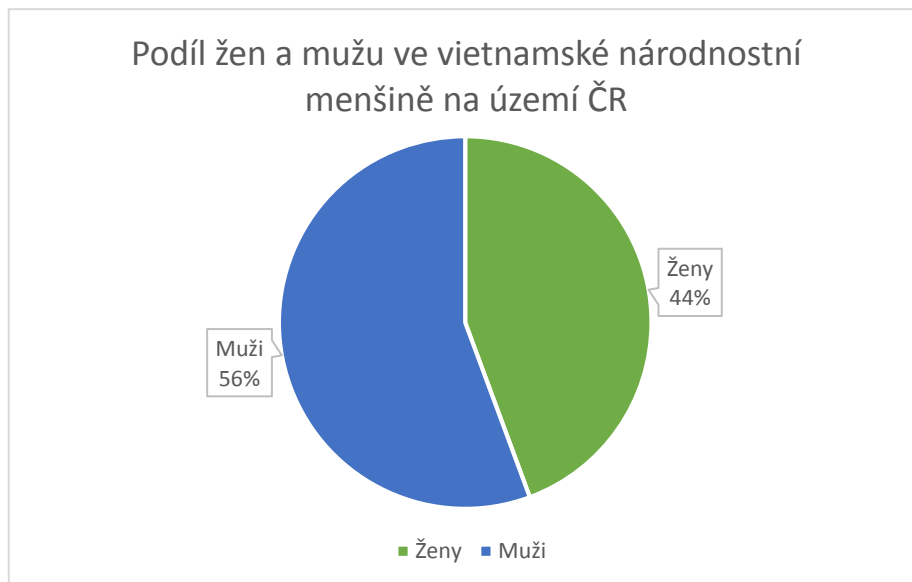
Křivka je poměrně stabilní, k největší změně došlo v letech 2008 a 2009, kdy nárůst příslušníků vietnamské národnostní menšiny představoval 7 825 obyvatel. Od roku 2009 se počet především snižoval, a to v průběhu šesti let konkrétně o 4 030 lidí, což průměrně vychází na 672 lidí za rok. Aktuální stav, respektive stav k 31.12. 2015 činí 56 713 obyvatel.

⁵⁵ Vietnamská národnostní menšina, dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/vietnamska-mensina-108870/>

4.3.2 Podíl žen a mužů

Podíl mužů a žen je aktuálně následující- 31 554:25 159, tedy mužů je o 6395 více.

Názorně tento poměr demonstruje graf č. 13. níže.

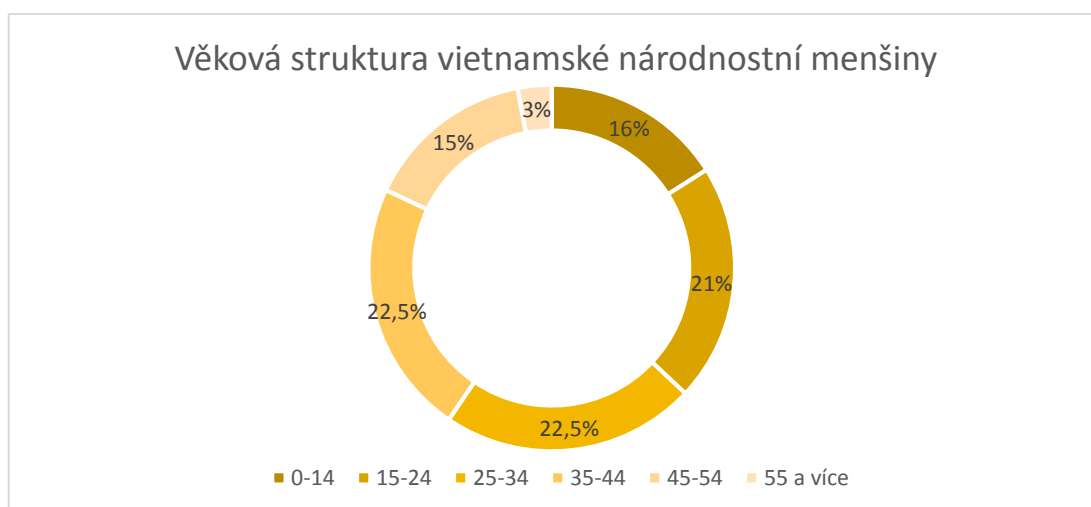

Graf 13: Podíl žen a mužů ve vietnamské národnostní menšině na území ČR

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

4.3.3 Věková struktura

Co se týče věkové struktury vietnamského obyvatelstva na území České republiky, data jsou následující.

Graf 14: Věková struktura vietnamské národnostní menšiny

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

Největší zastoupení mají osoby ve věku od 25 do 44 let, tvoří 45 % celkové populace. Poměrně silné zastoupení mají mladí lidé do věku 24 let, kterých spolu s těmi nejmladšími je 37 % z celkového počtu vietnamských obyvatel. Co je zajímavé, je počet osob starších 55 let. Jedná se o pouhá 3 %, přičemž těch nad 65 je méně než 1 %. Z tohoto důvodu je index stáří velmi nízký, konkrétně 3,2.⁵⁶

4.3.4 Zaměstnanost a odvětví ekonomické činnosti

Vietnamská národnostní menšina má na území České republiky 82,3 % občanů ve věku mezi 15 a 64 lety, z nichž ekonomicky aktivních je 60,4 % a míra zaměstnanosti je 55,7 %. Obecná míra nezaměstnanosti odvozená z počtu ekonomicky aktivních je 7,9 %. Zaměstnaných žen je 36,8 % a těch nezaměstnaných 43,1 %. Z celkového počtu zaměstnaných osob je podíl pracujících důchodců 0,5 %.⁵⁷

Zaměstnání podle odvětví ekonomické činnosti vietnamské národnostní menšiny

Celkem	100 %
Zemědělství, lesnictví, rybářství	0,2 %
Těžba a dobývání	0,0 %
Zpracovatelský průmysl	6,5 %
Stavebnictví	0,3 %
Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	44,1 %
Doprava a skladování	0,3 %
Ubytování, stravování a pohostinství	3,9 %
Informační a komunikační činnost	0,3 %
Peněžnictví a pojišťovnictví	0,3 %
Činnosti v oblasti nemovitostí	0,3 %
Profesní, vědecké a technické činnosti	0,5 %

⁵⁶ Národnostní struktura obyvatel, dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf/d0d27736-ef15-4f4f-bf26-e7cb3770e187?version=1.0>

⁵⁷ Národnostní struktura obyvatel, dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf/d0d27736-ef15-4f4f-bf26-e7cb3770e187?version=1.0>

Administrativní a podpůrné činnosti	0,3 %
Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	0,2 %
Vzdělávání	0,2 %
Zdravotní a sociální péče	0,1 %
Kulturní, zábavní a rekreační činnost	0,7 %

Tabulka 3: Zaměstnání podle odvětví ekonomické činnosti vietnamské národnostní menšiny

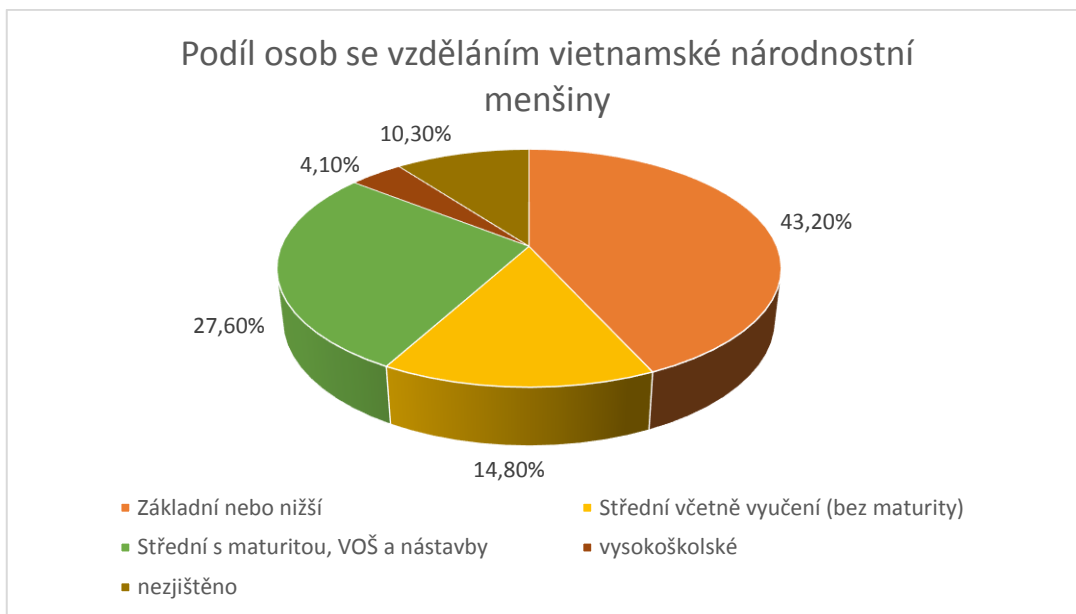
Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

V zemědělství nemá vietnamská národnostní menšina žádné zastoupení. V průmyslu a stavebnictví zastupuje 7 % z celkové vietnamské ekonomické činnosti. Nejzásadnější je odvětví služeb, které dosahuje až 51 %, a to především sekce Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel, jež ze zmíněných 51 % představuje 44,1 %. Ostatní ekonomické činnosti představují 3 % a je důležité zmínit, že během sčítání obyvatel v roce 2011 bylo až 39 % ekonomické činnosti vietnamských občanů nezjištěno, tudíž je nutno konstatovat, že výsledky tohoto šetření bohužel mohou být nepřesné.⁵⁸

4.3.5 Vzdělanostní struktura

Není-li vzato v potaz nezjištěné procento (10,3 %), tvoří osoby se základním nebo nižším vzděláním téměř polovinu (43,2 %) celkové vietnamské populace na území ČR. Druhá nejpočetnější skupina obyvatel je s 27,6 % střední s maturitou, VOŠ a nástavby a třetí s 14,8 % střední včetně vyučení (bez maturity). Nejméně obvyklým maximálním dosaženým vzděláním je u vietnamské národnostní menšiny vysokoškolské, které představuje 4,1 %, viz graf č. 15.

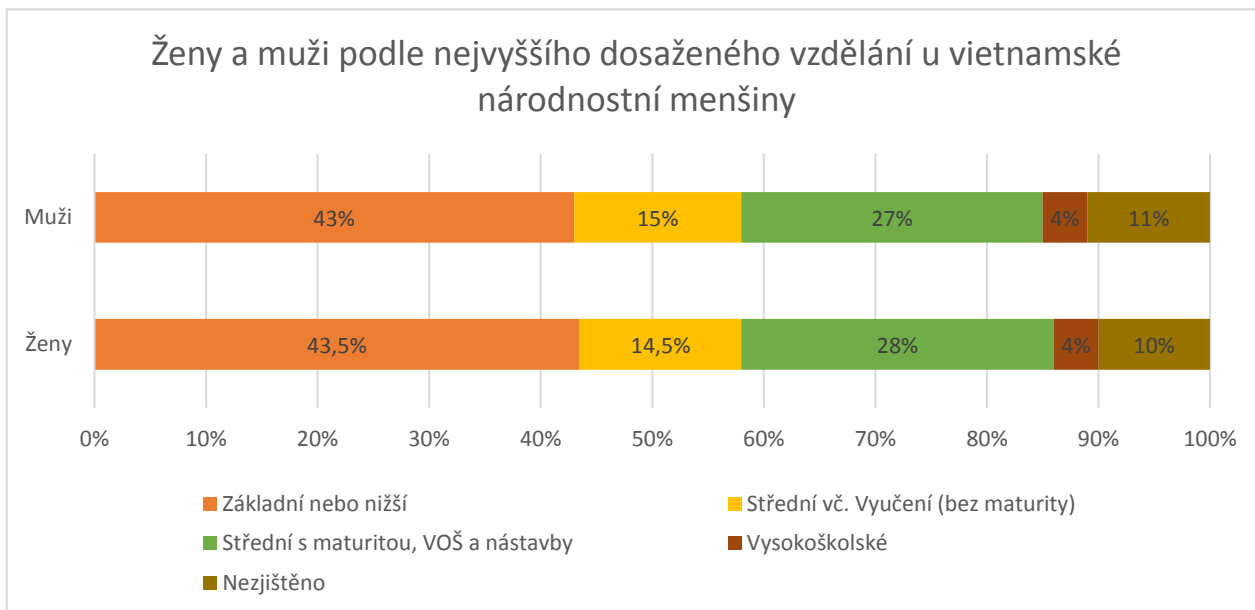
⁵⁸ Národnostní struktura obyvatel, dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf/d0d27736-ef15-4f4f-bf26-e7cb3770e187?version=1.0>

Graf 15: Podíl osob se vzděláním vietnamské národnostní menšiny

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

Detailně rozebrané dosažené maximální vzdělání vietnamské národnostní menšiny na muže a ženy je vyobrazeno na grafu č. 16 níže.

Graf 16: Ženy a muži podle nejvyššího dosaženého vzdělání u vietnamské národnostní menšiny

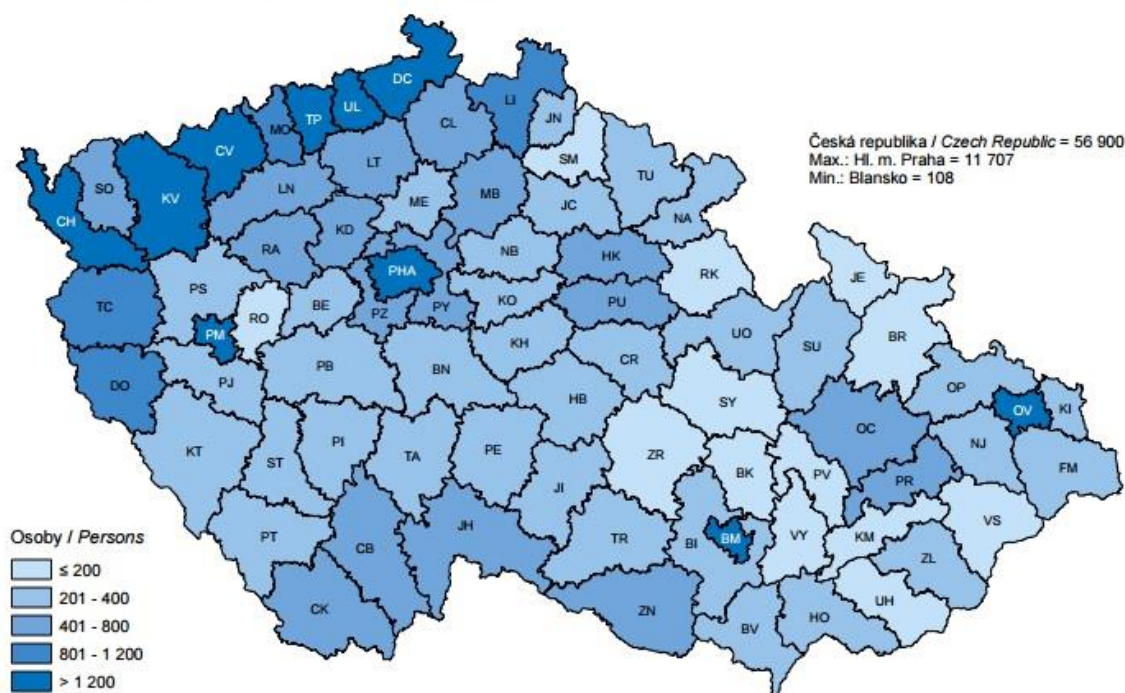
Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

K tomuto grafu není téměř co dodat, neboť hodnoty u žen a mužů se téměř shodují. Maximální rozdíl je 1 % a to u středního vzdělání s maturitou, VOŠ a nástavby, kde ženy mají 28 % oproti mužům, kteří mají 27 %.

4.3.6 Rozmístění na území ČR

Rozmístění vietnamské národnostní menšiny na území České republiky je následující:

ROZMÍSTĚNÍ OBČANŮ VIETNAMU NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY K 31. 12. 2015
DISTRIBUTION OF CITIZENS OF VIET NAM IN THE CZECH REPUBLIC; 31 DECEMBER 2015

Obrázek 3: Rozmístění občanů Vietnamu na území České republiky

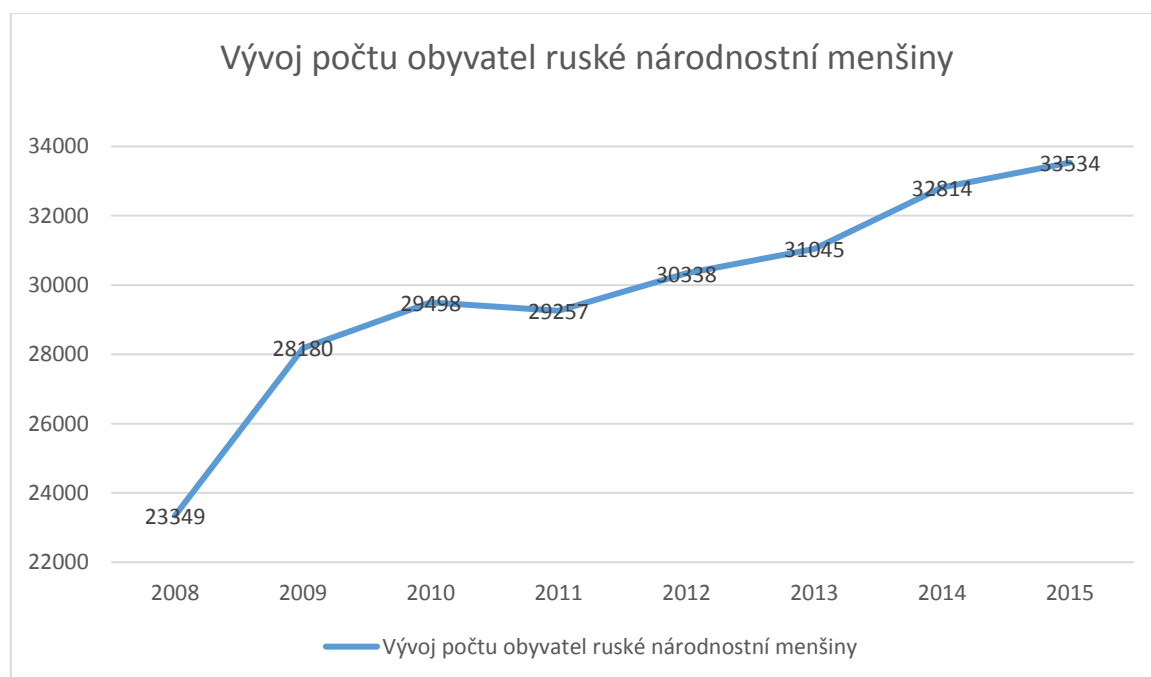
Zdroj: www.czso.cz

Nejhustější obsazení vietnamské národnostní menšiny je tradičně v Praze (11 707 obyvatel), přičemž více než 1200 se také vyskytuje ve městech Cheb, Plzeň, Karlovy Vary, Chomutov, Teplice, Ústí nad Labem, Děčín, Brno a Ostrava. Nejméně zastoupeni (tedy méně než 200 osob) jsou občané Vietnamu v Rokycanech, Semilech, Rychnově nad Kněžnou, Svitavách, Žďáru nad Sázavou, Prostějově, Vyškově, Kroměříži, Uherském Hradišti, Vsetíně, Bruntálu, Jeseníku a úplně nejméně v Blansku s počtem 108 osob.

4.4 Ruská národnostní menšina

4.4.1 Vývoj počtu obyvatel

Od roku 1989 ruská národnostní menšina na území České republiky trvale roste. V letech 1991 a 2001 měli Rusové podíl 0,1 % populace (přičemž jejich celkový počet stoupl z pěti tisíc na 12 tisíc), v roce 2001 měli již podíl 0,2 % populace s téměř 18 tisíci osobami. Aktuální počet občanů Ruska na území České republiky je 33 534⁵⁹ a jejich vývoj od roku 2008 je následující:

Graf 17: Vývoj počtu obyvatel ruské národnostní menšiny

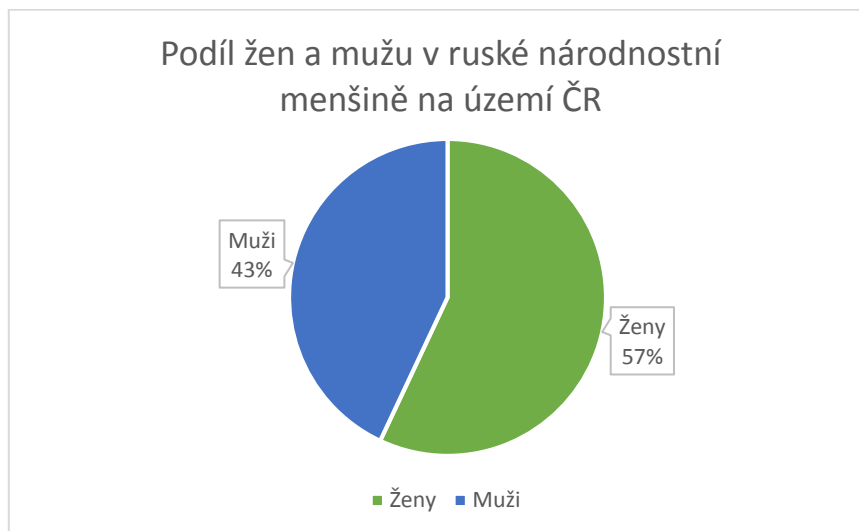
Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

Celkově počet obyvatel ruské národnostní menšiny od roku 2008 do roku 2015 stoupl o téměř 10 tisíc. Nejvíce stoupl mezi roky 2008-2009, konkrétně o 4831. Za celý tento časový úsek klesl počet obyvatel pouze jednou, v letech 2010-2011, a to o nepatrný počet 241 obyvatel. Kromě tohoto výkyvu se počet stále zvyšoval. Průměrně na území ČR tedy přibýlo každý rok přesně 1455 ruských občanů.

⁵⁹ Národnostní struktura obyvatel, dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf>

4.4.2 Podíl žen a mužů

Z celkového počtu ruských obyvatel v České republice (33534) je 19 112 žen a 14 422 mužů, tudíž jde zatím o první případ, kdy je převaha žen nad muži, a to v poměru 57 % ku 43 %.

Graf 18: Podíl žen a mužů v ruské národnostní menšině na území ČR

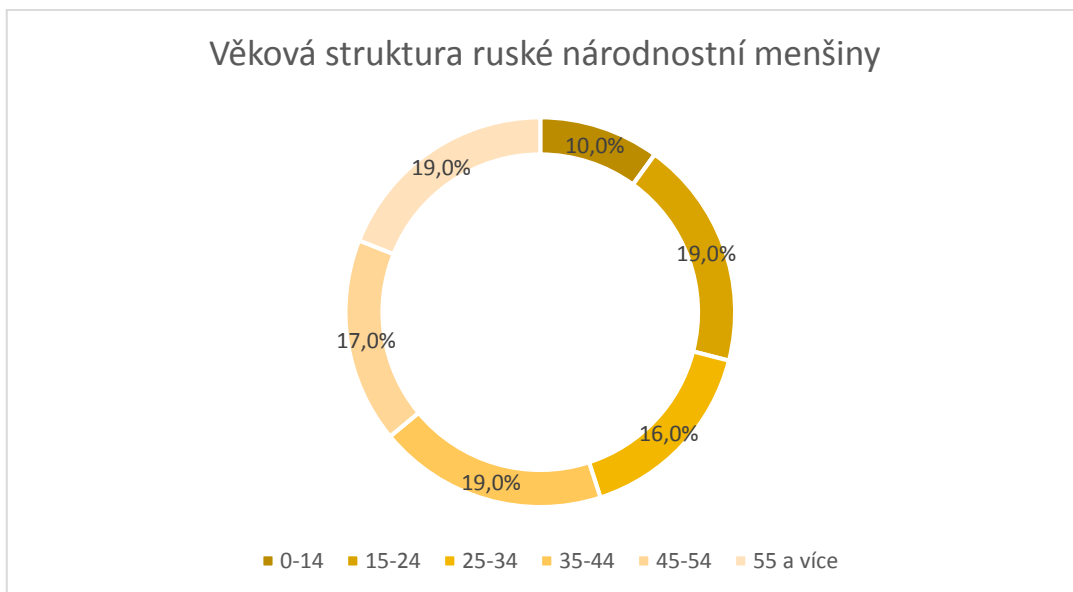
Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

4.4.3 Věková struktura

Věková struktura ruské národnostní menšiny je následující: občané v rozmezí 0-14 let zaujímají 10 % z celkové ruské populace, po 19 % je obyvatelstvo ve věku 15-24, 35-44 a 55 a více, a zbylé věkové skupiny 25-34 a 45-54 let zastupují 16 % a 17 %. Osob starších 65 let je 8,3 % a index stáří odvozen od počtu osob starších 65 let na 100 dětí ve věku 0-14 let je 80,5, tedy na 100 dětí připadá 80,5 osob nad 65 let viz graf č. 19.⁶⁰

⁶⁰ Národnostní struktura obyvatel, dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf>

Graf 19: Věková struktura ruské národnostní menšiny

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

4.4.4 Zaměstnanost a odvětví ekonomické činnosti

Celkem má ruská národnostní menšina na území České republiky 81 % osob ve věku 15-64. Z tohoto procenta je ekonomicky aktivních 64,8 % a míra zaměstnanosti je 58,2 %. Z míry ekonomicky aktivních (64,8 %) je odvozena míra nezaměstnanosti, která představuje 10,5 %. Zaměstnaných žen je 57 % z celkové míry zaměstnanosti a nezaměstnaných 65,7 % z celkové míry nezaměstnanosti. Pracujících důchodců z počtu zaměstnaných osob jsou 3 %.⁶¹

⁶¹ Národnostní struktura obyvatel, dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf>

Zaměstnání podle odvětví ekonomické činnosti ruské národnostní menšiny

Celkem	100 %
Zemědělství, lesnictví, rybářství	0,5 %
Těžba a dobývání	0,1 %
Zpracovatelský průmysl	11,2 %
Stavebnictví	3,5 %
Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	15,2 %
Doprava a skladování	2,7 %
Ubytování, stravování a pohostinství	3,9 %
Informační a komunikační činnost	5,7 %
Peněžnictví a pojišťovnictví	2,4 %
Činnosti v oblasti nemovitostí	9,8 %
Profesní, vědecké a technické činnosti	8 %
Administrativní a podpůrné činnosti	6,9 %
Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	0,7 %
Vzdělávání	3,6 %
Zdravotní a sociální péče	3,5 %
Kulturní, zábavní a rekreační činnost	2,3 %

Tabulka 4: Zaměstnání podle odvětví ekonomické činnosti ruské národnostní menšiny

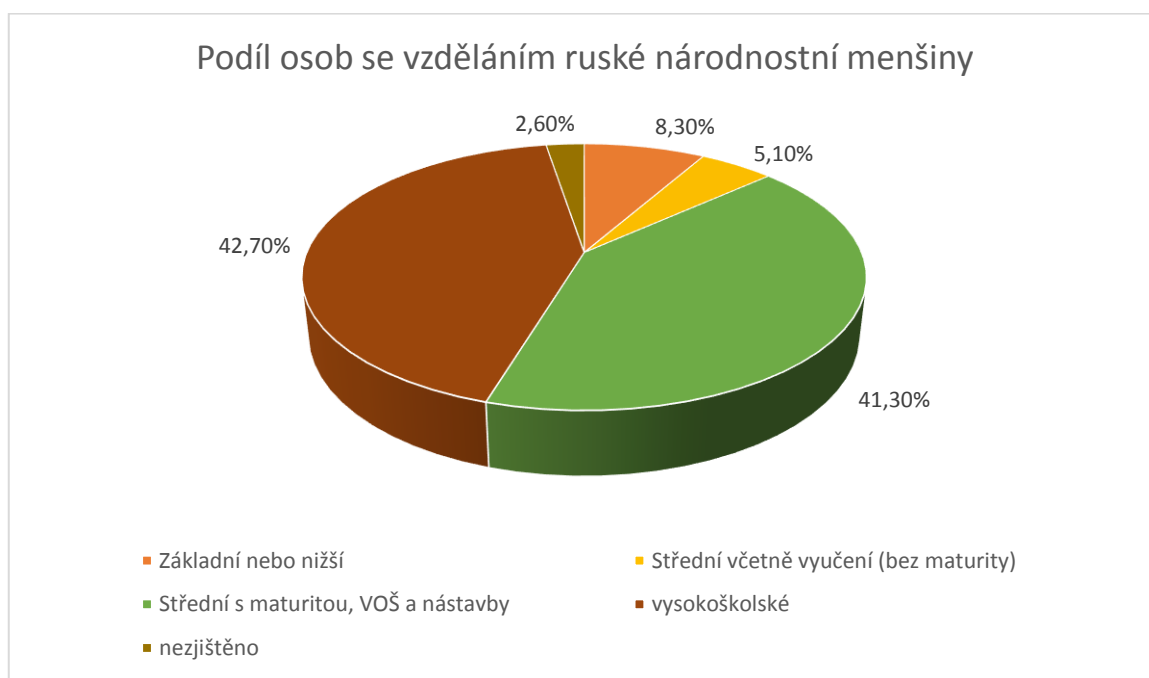
Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

Zemědělství produkované ruskou národnostní menšinou je s 0,5 % poměrně zanedbatelné. V odvětví průmyslu a stavebnictví pracuje 15 % ze zaměstnané části ruského obyvatelstva. Nejvýznamnější ekonomickou činností je ovšem odvětví služeb, ve kterém pracuje 64,5 % ze zaměstnaných ruských obyvatel, a to nejvíce ve velkoobchodě a maloobchodě; opravy a údržba motorových vozidel (15,2 %), dále pak v činnosti v oblasti nemovitostí (9,8 %) a v neposlední řadě v činnostech profesních, vědeckých a technických (8 %). Bohužel opět je poměrně vysoké procento nezjištěných údajů ohledně ekonomické činnosti ruských občanů, 17 %.⁶²

⁶² Národnostní struktura obyvatel, dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf>

4.4.5 Vzdělanostní struktura

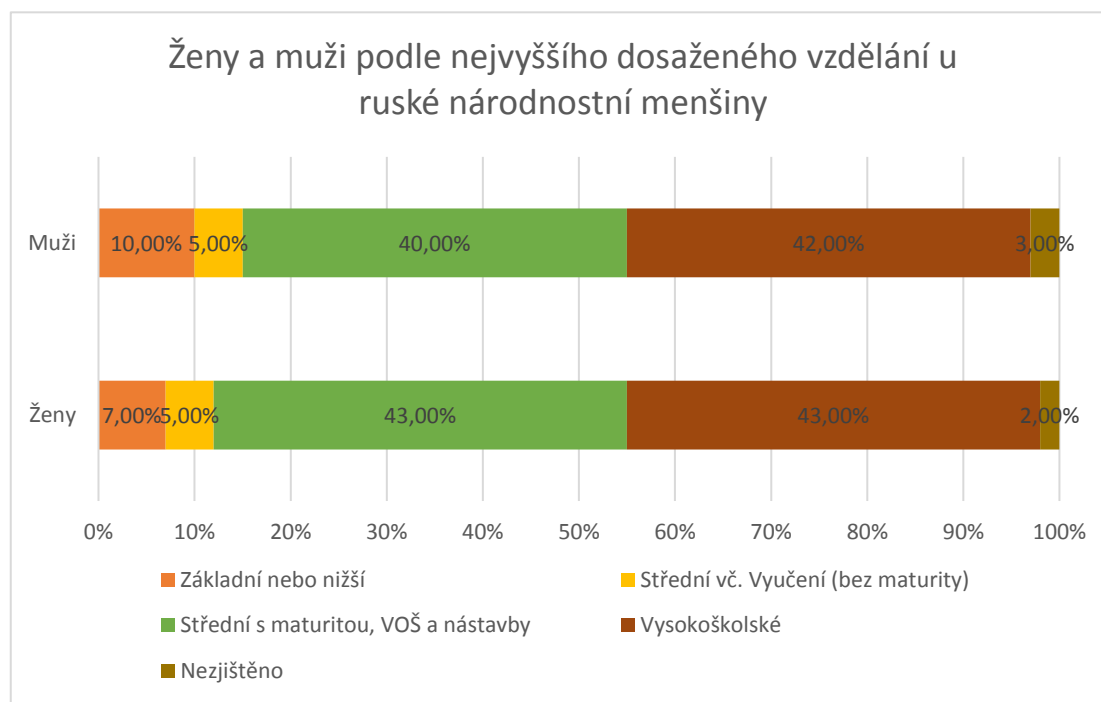
Vzdělanostní struktura ruské národnostní menšiny je velmi zajímavá, neboť se jedná o menšinu, která je ze všech předešlých i následujících tou neúspěšnější, co se týče maximálního dokončeného vzdělání. Jako jediná přesahuje 20 % v nejvyšším možném dokončeném vzdělání, tedy vysokoškolském, a to hned více než dvojnásobně, konkrétně 42,7 % a zároveň je jedinou, u které je dokončené vysokoškolské vzdělání tím nejčastějším. Druhého nejvyššedosažnutelného vzdělání – středního s maturitou, VOŠ a nástavby, dosáhlo jen o něco menší procento, a to 41,3 %. Středního maximálního dokončeného vzdělání, včetně vyučení (bez maturity) dosáhlo 5,1 % a základního nebo nižšího 8,3 % ruského obyvatelstva. Nežjištěnou část obyvatelstva představuje 2,6 %, viz níže na grafu č. 20.

Graf 20: Podíl osob se vzděláním ruské národnostní menšiny

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

Po rozdělení průměrného nejvyššího dosaženého vzdělání na muže a ženy je vidět podobnost výsledků u obou pohlaví, nicméně nutno konstatovat, že ženy mají v průměru vzdělání o něco vyšší než muži. 3 %, která ruským ženám chybí u základního nebo nižšího vzdělání dohání také 3 % na vzdělání středním s maturitou, VOŠ a nástavbách. Dále pak se výsledky liší minimálně, maximálně o 1 %. viz graf č. 21 níže.

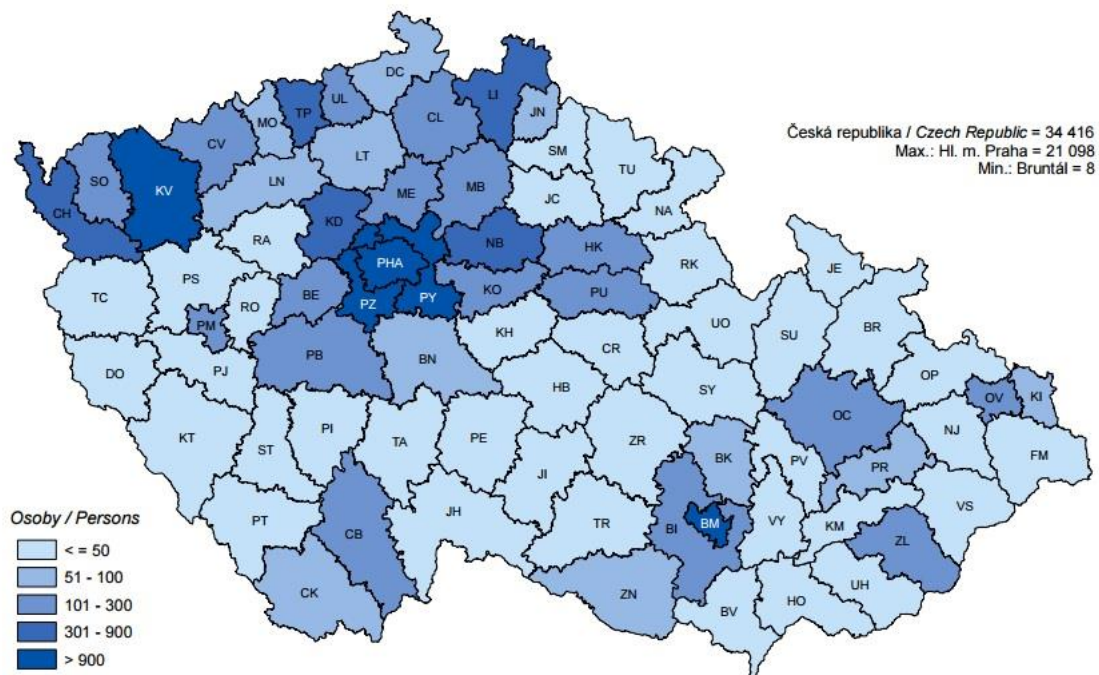
Graf 21: Ženy a muži podle nejvyššího dosaženého vzdělání u ruské národnostní menšiny

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

4.4.6 Rozmístění na území ČR

Tak jako u předešlých národnostních menšin je díky Českému statistickému úřadu k dispozici podrobná mapa s rozmístěním ruské národnostní menšiny po České republice. Jediným rozdílem je, že pochází z roku 2014, tudíž data v ní jsou méně aktuální a přesná.

ROZMÍSTĚNÍ OBČANŮ RUSKA NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY K 31. 12. 2014
DISTRIBUTION OF CITIZENS OF RUSSIAN FEDERATION IN THE CZECH REPUBLIC; 31 DECEMBER 2014

Obrázek 4: Rozmístění občanů Ruska na území České republiky

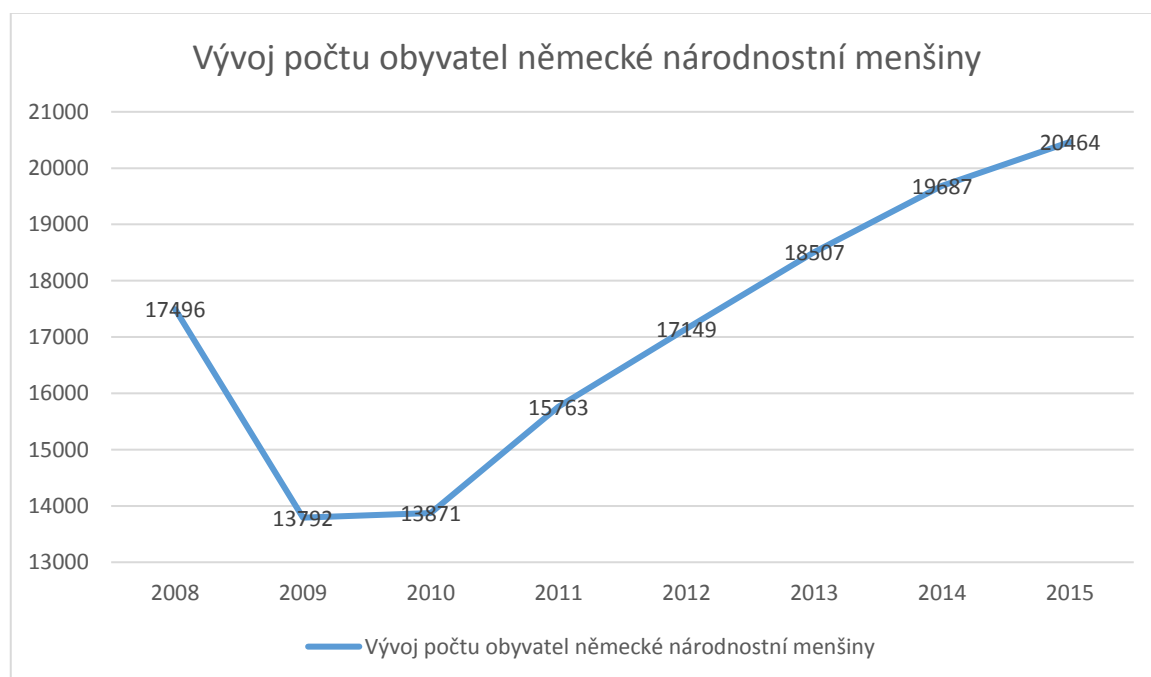
Zdroj: www.czso.cz

Na mapě je opět vidět, že nejčastěji se občané Ruska na území České republiky vyskytují v Hlavním městě Praze (21 098), dále se pak hojně (více než 900 obyvatel) vyskytují ve Středočeském kraji, Karlových Varech a Brně. Obecně se pak spíše vyskytují na Severozápadě České republiky. Nejmenší zastoupení mají v Bruntále, kde se nachází pouhých 8 obyvatel ruské národnostní menšiny.

4.5 Německá národnostní menšina

4.5.1 Vývoj počtu obyvatel

V roce 1991 tvořila německá národnostní menšina 0,5 % z celkového obyvatelstva na území České republiky. Žili především v českém a moravském pohraničí. Jednalo se o zbytek téměř tříapůlmilionové německé populace (tzv. sudetských Němců), která v ČR v roce 1930 tvořila 23.6 % obyvatelstva.⁶³ Stav k roku 2015 je 20 464 příslušníků německé národnostní menšiny na území ČR a takto, viz graf č. 22, se jejich stav vyvíjel od roku 2008.

Graf 22: Vývoj počtu obyvatel německé národnostní menšiny

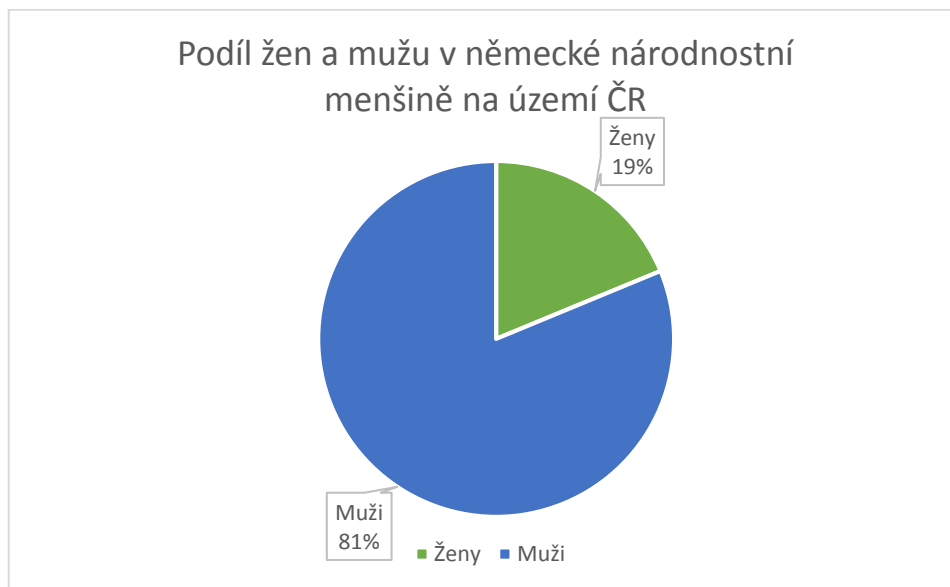
Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

Vývoj německého obyvatelstva od roku 2008 na území ČR má jeden poměrně velký výkyv, a to mezi lety 2008-2009, kdy jeho počet klesl o 3 704 obyvatel. Od roku 2010 ovšem začal počet Němců opět stoupat a dosáhl maxima v roce 2015. Průměrný přírůstek od roku 2010 byl 1 318,6 obyvatel na rok.

⁶³ ŠATAVA, L., *Národnostní menšiny v Evropě: Encyklopedická příručka.*, s.56

4.5.2 Podíl žen a mužů

Z celkového počtu obyvatel německé národnostní menšiny (20 464) je na území České republiky 3 840 žen (19 %) a 16 624 mužů (81 %). Ženy tedy tvoří necelou pětinu, což je nejmenší podíl žen ze zmiňovaných národnostních menšin v této práci vůbec.

Graf 23: Podíl žen a mužů v německé národnostní menšině

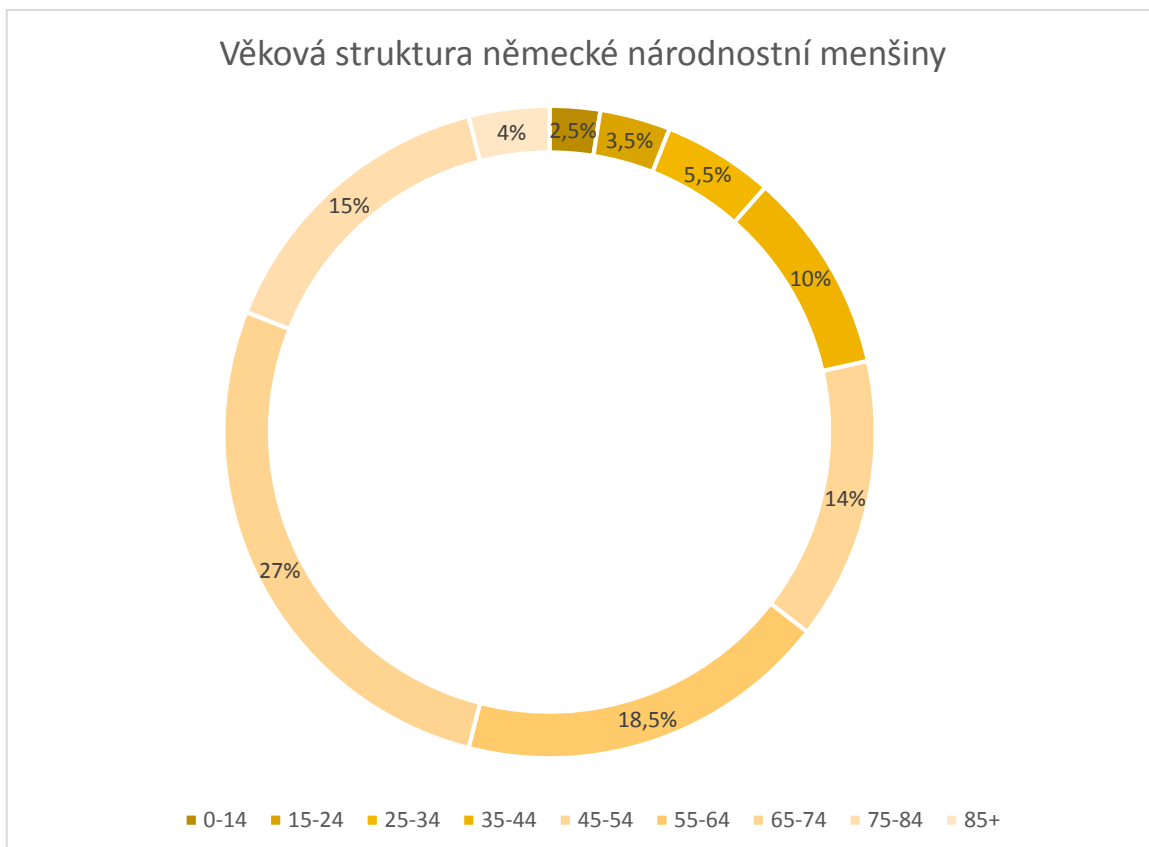
Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

4.5.3 Věková struktura

Věkovou strukturu německé národnostní menšiny je potřeba rozebrat trochu z jiného konce. Jedná se o skupinu s výrazně vyšším věkovým průměrem, než je tomu u ostatních národnostních menšin. V grafu (č. 24) je proto věkový oddíl 55 a více rozdělen na 55-64 let, 65-74 let, 75-84 let a 85 a více, protože právě tyto věkové skupiny mezi 55 a 84 lety mají nejvyšší počet zástupců. Nejvíce konkrétně lidé ve věku 65-74 let (27 %), poté 55-64 let (18,5 %) a třetí nejpočetnější skupinou jsou lidé ve věku 75-84 let (15 %). Příslušníci německé národnostní menšiny nad 55 let tedy tvoří 64,5 % z celkového počtu německých obyvatel na území České republiky.

Index stáří neboli počet osob starších 65 let na 100 dětí ve věku 0-14 let je abnormálně vysoký a to 1834.⁶⁴

⁶⁴ Národnostní struktura obyvatel, dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf>

Graf 24: Věková struktura německé národnostní menšiny

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

4.5.4 Zaměstnanost a odvětví ekonomické činnosti

Z celkového počtu obyvatel německé národnostní menšiny je ve věku 15-64 let celkem 50,7 % obyvatel. Z toho ekonomicky aktivních je 39,7 % a míra zaměstnanosti je 36,5 %. Z míry ekonomické aktivity (39,7 %) je odvozena obecná míra nezaměstnanosti, která činí 65,1 %. Ženy tvoří mezi zaměstnanými podíl 36,5 % a mezi nezaměstnanými 43,5 %. Z počtu zaměstnaných osob je celkem 9,9 % podíl pracujících důchodců.⁶⁵

⁶⁵ Národnostní struktura obyvatel, dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf>

Zaměstnání podle odvětví ekonomické činnosti německé národnostní menšiny

Celkem	100%
Zemědělství, lesnictví, rybářství	1,9 %
Těžba a dobývání	2,5 %
Zpracovatelský průmysl	24,5 %
Stavebnictví	6,6 %
Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	8,7 %
Doprava a skladování	4,8 %
Ubytování, stravování a pohostinství	2,9 %
Informační a komunikační činnost	2,5 %
Peněžnictví a pojišťovnictví	1,8 %
Činnosti v oblasti nemovitostí	0,9 %
Profesní, vědecké a technické činnosti	4,7 %
Administrativní a podpůrné činnosti	3,3 %
Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	4,4 %
Vzdělávání	6,7 %
Zdravotní a sociální péče	5,4 %
Kulturní, zábavní a rekreační činnost	1,3 %

Tabulka 5: Zaměstnání podle odvětví ekonomické činnosti německé národnostní menšiny

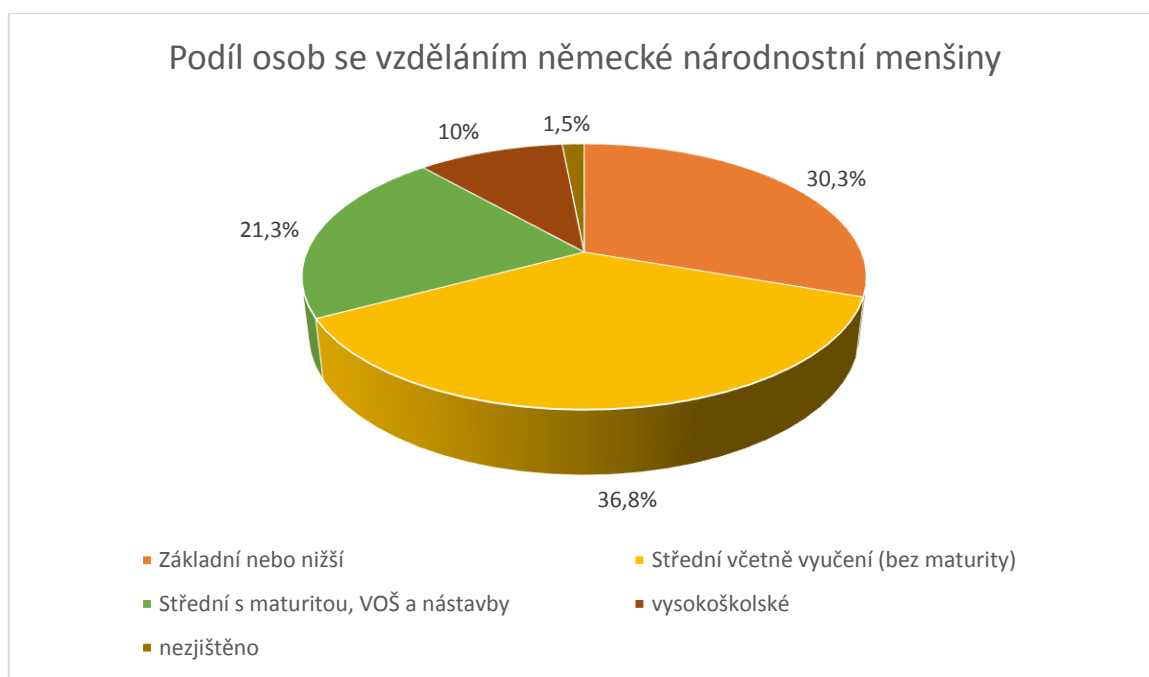
Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

V zemědělství pracují 2 % z celkového počtu pracujících obyvatel německé národnostní menšiny. V odvětví průmyslu a stavebnictví je to 33,5 % obyvatel, přičemž ve zpracovatelském průmyslu konkrétně 24,5 % a ve stavebnictví 6,6 %. Nejpočetněji zastoupeným odvětvím jsou služby, kde německá národnostní menšina zastupuje 47,5 % z celkového podílu pracujících německých obyvatel. V odvětví služeb je nejvíce zástupců v činnosti velkoobchodu a maloobchodu; opravách a údržbách motorových vozidel (8,7 %) a dále v činnosti vzdělávání se zastoupením 6,7 %. V ostatních odvětvích je zaměstnáno 2 % a nezjištěné procento představuje hodnotu 15 %.⁶⁶

⁶⁶ Národnostní struktura obyvatel, dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf>

4.5.5 Vzdelanostní struktura

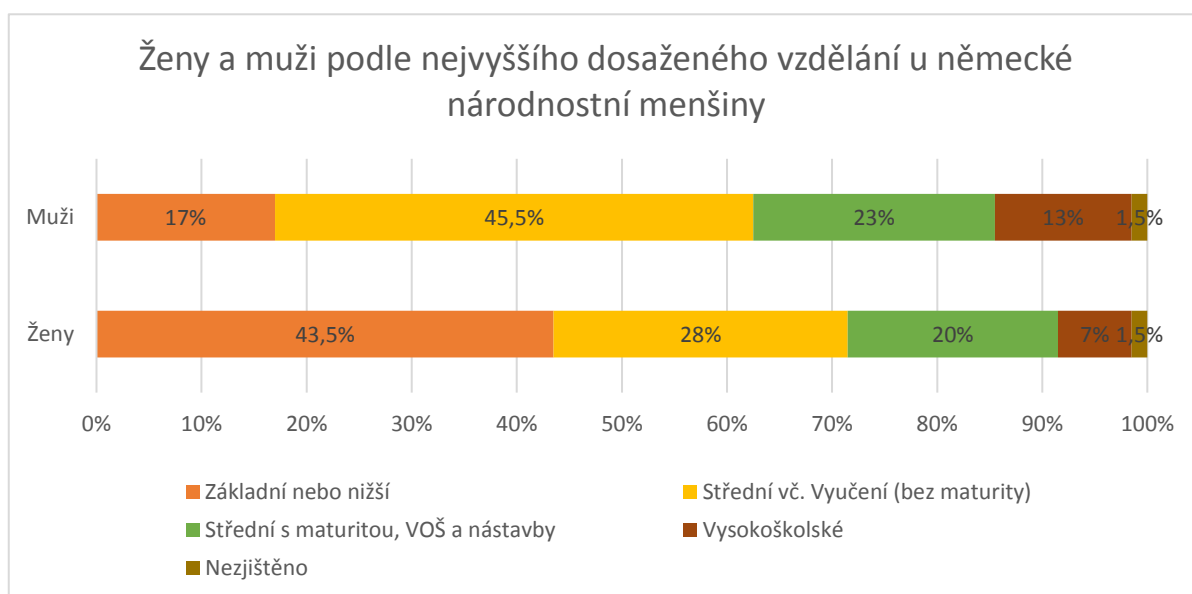
U německé národnostní menšiny je největší zastoupení lidí s nejvyšším dosaženým vzděláním středním včetně vyučení (bez maturity), a to 36,8 %. Druhou nejpočetnější skupinou jsou němečtí obyvatelé se vzděláním základním nebo nižším (30,3 %), dále pak střední s maturitou, VOŠ a nástavby (21,3 %). Nejvyšší možné, tedy vysokoškolské vzdělání má 10 % německých obyvatel a nezjištěno bylo celkem 1,5 %.

Graf 25: Podíl osob se vzděláním německé národnostní menšiny

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

Na rozdíl od například vietnamské nebo ruské národností menšiny, které měly vysokou podobnost nejvyššího dosaženého vzdělání u obou pohlaví, německá národnostní menšina se po rozdělení na pohlaví výrazně liší. Základního nebo nižšího vzdělání dosáhlo 17 % mužů, u žen je toto procento o mnoho vyšší a to 43,5 %. U středního dosaženého vzdělání včetně vyučení (bez maturity) je rozdíl mezi pohlavími 17,5 %, přičemž podíl mužů, kteří dosáhli tohoto vzdělání je 45,5 % zatímco žen 28 %. Dále už rozdíly nejsou tak výrazné. U vzdělání středního, VOŠ a nástavby je poměr mužů a žen 23 % ku 20 % a u vysokoškolského 13 % ku 7 %. Nežjištěné procento je potom u obou pohlaví 1,5 %.

Graf 26: Ženy a muži podle nejvyššího dosaženého vzdělání u německé národnostní menšiny

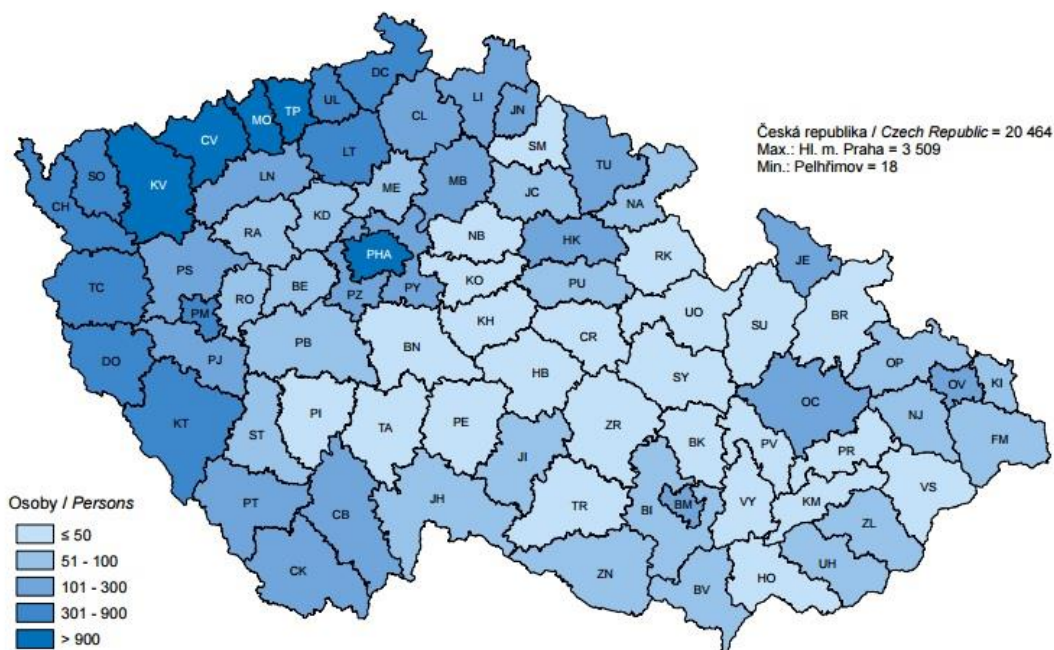
Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

4.5.6 Rozmístění na území ČR

K názorné ukázce opět poslouží mapa vytvořena Českým statistickým úřadem. Na mapě je vidět, že kromě Prahy se německá národnostní menšina vyskytuje především v oblastech u hranic s Německem. Nejvyšší výskyt německých občanů na území České republiky je tedy v již zmíněné Praze (3 509), dále pak v Teplicích, Mostě, Chomutově a Karlových Varech. V každém z těchto měst je 900 a více příslušníků německé národnostní menšiny.

Oblasti, kde se příslušníci německé národnostní menšiny vyskytují nejméně (méně než 50 obyvatel) jsou například Nymburk, Kolín, Kutná Hora, Benešov, Písek, Tábor, Havlíčkův Brod, Žďár nad Sázavou, Třebíč, Svitavy, Blansko atd. viz obrázek č. 5. Nejméně se Němci vyskytují v Pelhřimově, konkrétně 18 osob.

ROZMÍSTĚNÍ OBČANŮ NĚMECKA NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY K 31. 12. 2015
DISTRIBUTION OF CITIZENS OF GERMANY IN THE CZECH REPUBLIC; 31 DECEMBER 2015

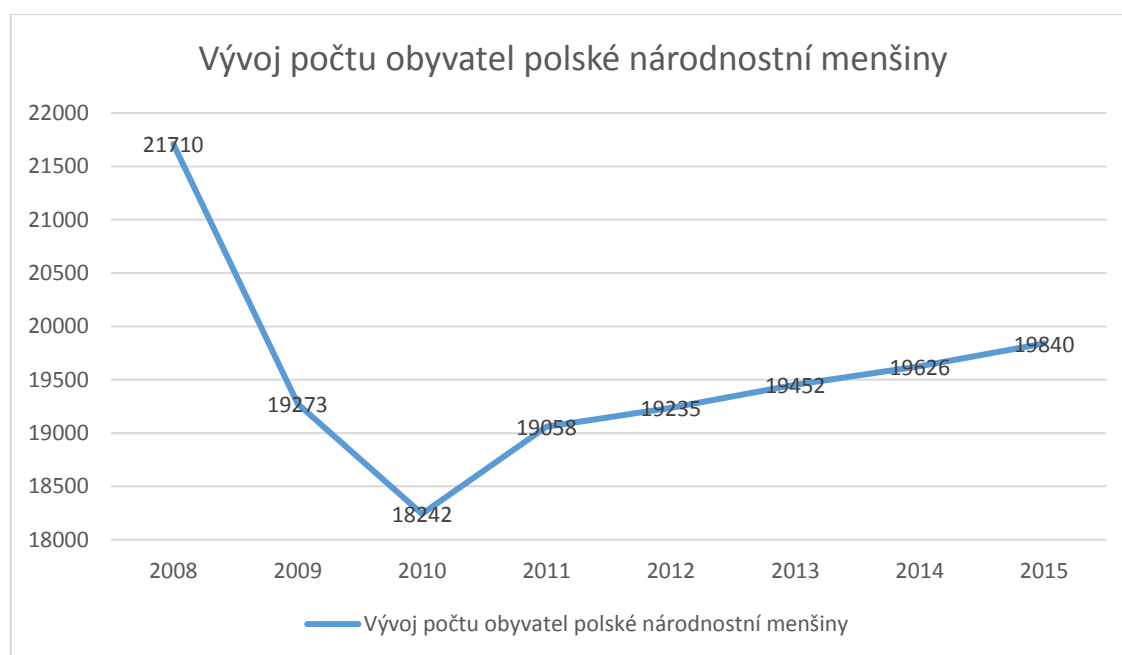
Obrázek 5: Rozmístění občanů Německa na území České republiky

Zdroj: www.czso.cz

4.6 Polská národnostní menšina

4.6.1 Vývoj počtu obyvatel

V roce 1991 představovalo polské etnikum 0,6 % populace v České republice.⁶⁷ Od roku 2008-2015 dosáhl počet obyvatel polské národnostní menšiny maxima právě v roce 2008 (21 710), přičemž jejich počet klesal až do roku 2010, průměrně o 1734 obyvatel ročně. Nicméně od roku 2010 se počet stále zvyšuje, a to v průměru o 319,6 obyvatel. Stav celkového počtu příslušníků polské národnostní menšiny na území České republiky ke konci roku 2015 byl 19 840 obyvatel.

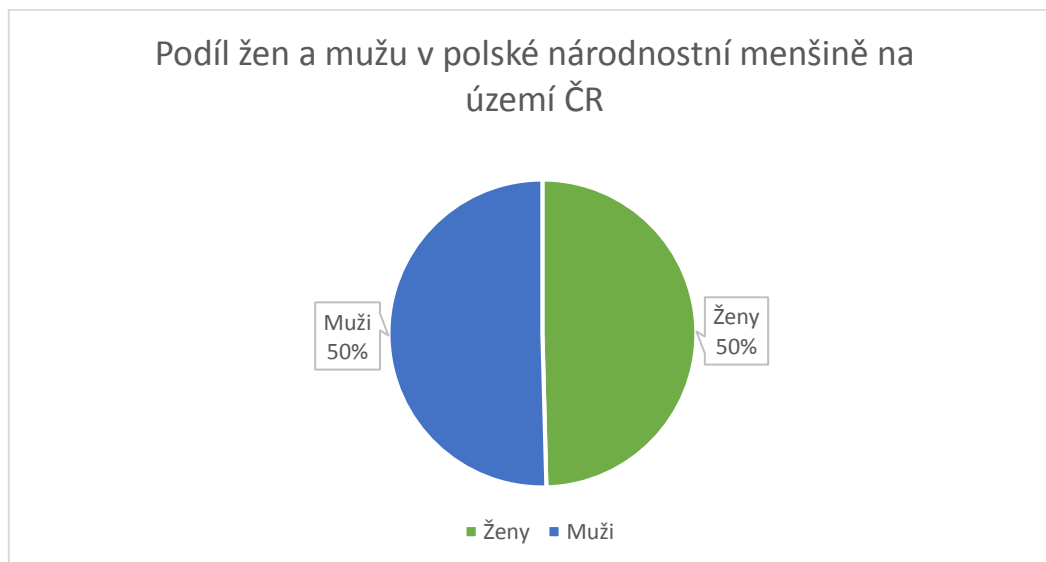
Graf 27: Vývoj počtu obyvatel polské národnostní menšiny

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

⁶⁷ ŠATAVA, L., *Národnostní menšiny v Evropě: Encyklopedická příručka.*, s. 56

4.6.2 Poměr žen a mužů

Z celkového počtu obyvatel polské národnostní menšiny (19 840) je na území České republiky 9 838 žen a 10 002 mužů. Rozdíl je tedy minimální, konkrétně 164 obyvatel, takže se dá říci, že polští občané mají poměr mužů a žen 50 % : 50 %.

Graf 28: Podíl žen a mužů v polské národnostní menšině na území ČR

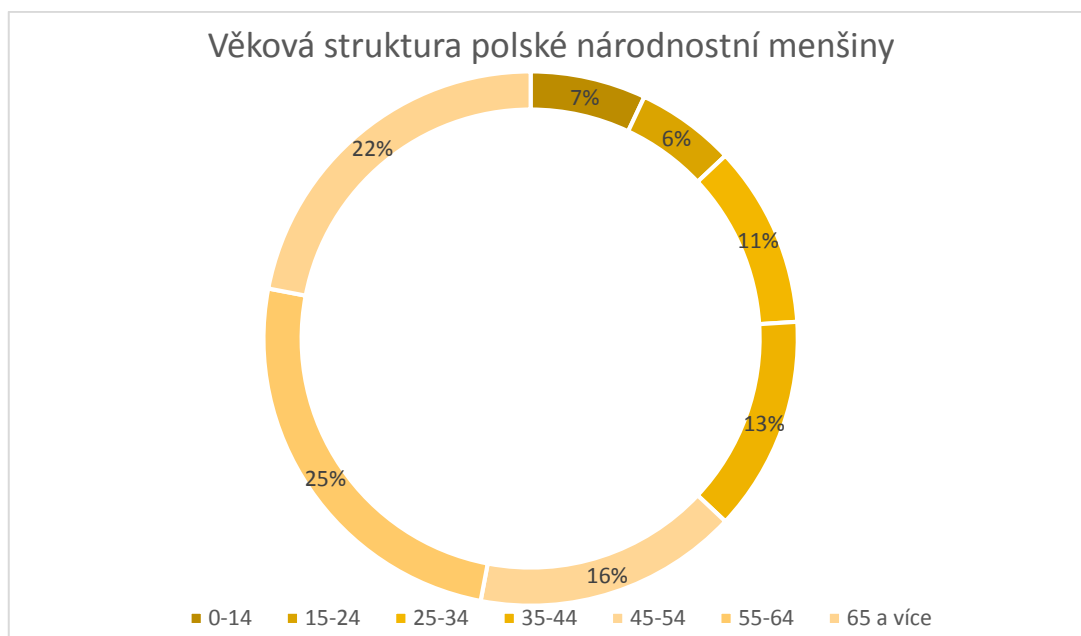
Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

4.6.3 Věková struktura

Největší zastoupení má polská národnostní menšina v osobách ve věku 55-64 let, sice 25 % a dále pak v osobách starších 65 let (22 %). Poláci ve věku 45-54 tvoří 16 % polského obyvatelstva a ve věku 35-44 13 %. Osoby mladší 35 let tvoří 24 % z celku.

Počet osob starších 65 let na 100 osob ve věku 0-14 let, neboli index staří, má hodnotu 335,2.⁶⁸

⁶⁸ Národnostní struktura obyvatel, dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf>

Graf 29: Věková struktura polské národnostní menšiny

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

4.6.4 Zaměstnanost a odvětví ekonomické činnosti

V České republice žije 70,9 % obyvatelstva polské národnostní menšiny, která je v rozmezí věku 16-64 let. Z toho je ekonomicky aktivních 51,9 % a zaměstnaných 47,9 %. Obecná míra nezaměstnanosti z počtu ekonomicky aktivních osob činí 7,9 %. Podíl žen z počtu zaměstnaných osob je 47,9 % a z počtu nezaměstnaných osob 59,1 %. Z celkového počtu pracujících osob je 5,2 % podíl pracujících důchodců.⁶⁹

Zaměstnání podle odvětví ekonomické činnosti polské národnostní menšiny

Celkem	100 %
Zemědělství, lesnictví, rybářství	1,3 %
Těžba a dobývání	5 %
Zpracovatelský průmysl	28 %
Stavebnictví	5,1 %
Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	8,4 %
Doprava a skladování	3,5 %

⁶⁹ Národnostní struktura obyvatel, dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf>

Ubytování, stravování a pohostinství	2,1 %
Informační a komunikační činnost	2,9 %
Peněžnictví a pojišťovnictví	1,5 %
Činnosti v oblasti nemovitostí	0,5 %
Profesní, vědecké a technické činnosti	4,1 %
Administrativní a podpůrné činnosti	3 %
Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	3,5 %
Vzdělávání	6,5 %
Zdravotní a sociální péče	8,9 %
Kulturní, zábavní a rekreační činnost	1,3 %

Tabulka 6: Zaměstnání podle odvětví ekonomické činnosti polské národnostní menšiny

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

Zemědělství se v České republice věnuje poměrně zanedbatelné číslo a to 1,5 % příslušníků polské národnostní menšiny, zatímco průmyslu a stavebnictví celkem 38 % z čehož nejvíce (28 %) v činnosti zpracovatelského průmyslu. Jako je tomu i u ostatních již zmíněných národnostních menšin, i u polské představuje procento pracujících lidí v odvětví služeb to nejvyšší (46,5 %). Největší zastoupení v tomto odvětví mají Poláci ve zdravotnictví a sociální péči (8,9 %), dále pak ve velkoobchodě a maloobchodě; opravách a údržbách motorových vozidel (8,4 %) a činnosti vzdělávání (6,5 %). Ostatní činnosti provozují 4 % zástupců polské menšiny a zaměstnání nebylo zjištěno u 10 % polského obyvatelstva.⁷⁰

4.6.5 Vzdělanostní struktura

Nejobvyklejším nejvyšším dosaženým vzděláním je u polské národnostní menšiny vzdělání střední včetně vyučení (bez maturity), kterého dosáhlo 30,4 % polského obyvatelstva. Druhým nejčastějším je střední s maturitou, VOŠ a nástavby (29,8 %), dále základní nebo nižší (21,9 %) a vysokoškolské s 16,8 %. Nejvyšší dosažené vzdělání nebylo zjištěno u 1,2 % příslušníků polské národnostní menšiny.

⁷⁰ Národnostní struktura obyvatel, dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf>

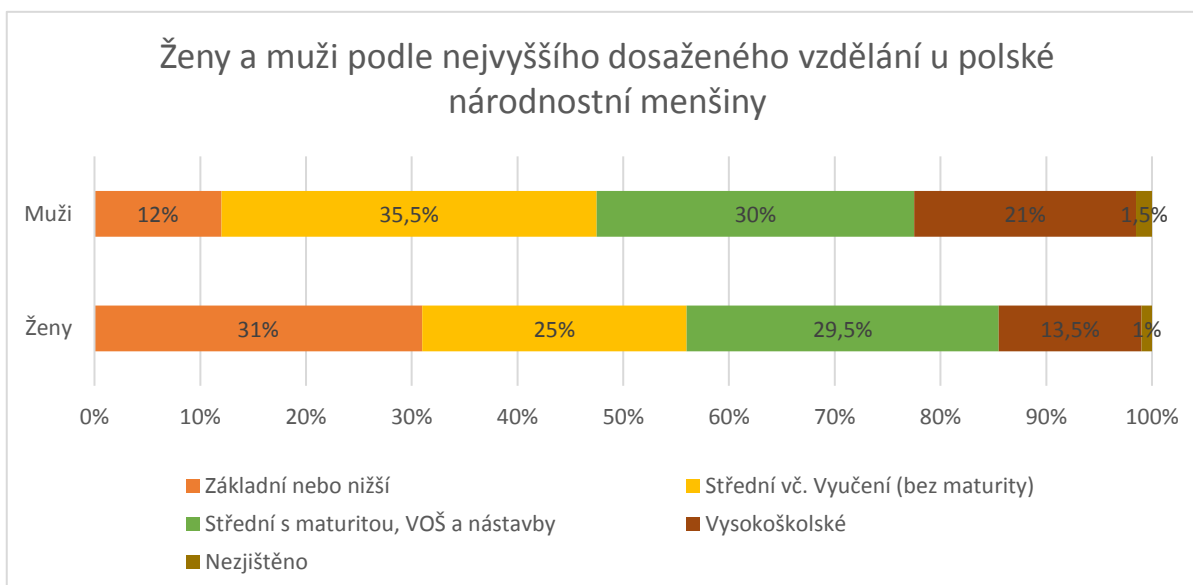

Graf 30: Podíl osob se vzděláním polské národnostní menšiny

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

U polské národnostní menšiny jsou co se týče nejvyššího dosaženého vzdělání úspěšnější muži. Nejvyššího, tedy vysokoškolského vzdělání, dosáhlo 21 % mužů oproti 13,5 % žen. Středního vzdělání s maturitou, VOŠ a nástavby dosáhly obě pohlaví téměř stejně, s rozdílem půl procenta – muži 30 %, ženy 29,5 %. Střední vzdělání včetně vyučení (bez maturity) je nejvyšším dosaženým vzděláním pro 35,5 % mužů a 25 % žen. Nejnižší vzdělání, tedy základní a nižší má 12 % mužského polského obyvatelstva a 31 % ženského. Nežjištěno bylo u mužů 1,5 % a u 1 % žen.

Graf 31: Ženy a muži podle nejvyššího dosaženého vzdělání u polské národnostní menšiny

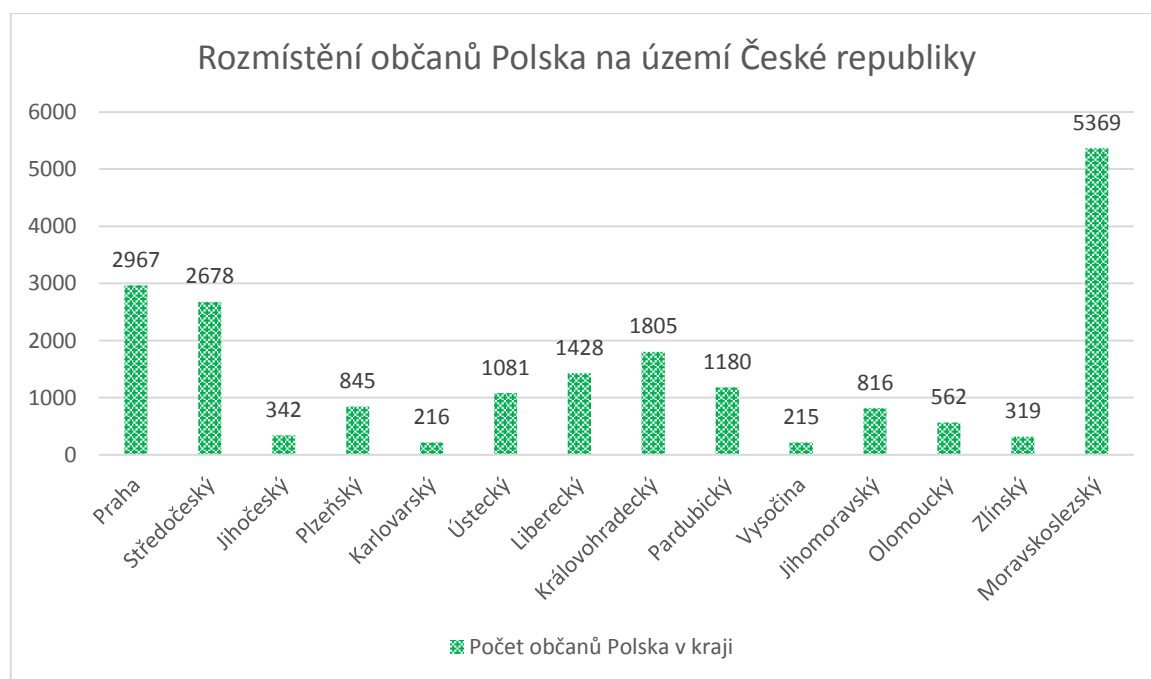
Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

4.6.6 Rozmístění na území ČR

Český statistický úřad bohužel neposkytuje aktuální obrázek s mapou ČR a detailním rozmístěním polské národnostní menšiny, jako tomu bylo u předešlých menšin, nicméně poskytuje informace o výskytu příslušníků polské národnostní menšiny v krajích České republiky, které jsou k vidění v grafu č. 32.

Z grafu je zřejmé, že největší část polských obyvatel žije v Moravskoslezském kraji, tedy u hranic s Polskem. Tento fakt má dlouhou historii, neboť v roce 1991 představovali Poláci ve městech Frýdek Místek a Karviná poměrně velké procento celkové populace a jejich koncentrace tam byla vůbec největší, ve Frýdku 9,1 % a v Karviné 8,4 %.⁷¹

Dále pak se Poláci hojně vyskytují v Praze a Středočeském kraji a v kraji Královohradeckém. Zřídka se vyskytují v Jihočeském, Zlínském a Karlovarském kraji a úplně nejméně na Vysočině.

Graf 32: Rozmístění občanů Polska na území České republiky

Zdroj: czso.cz, vlastní zpracování

⁷¹ ŠATAVA, L., *Národnostní menšiny v Evropě: Encyklopedická příručka.*, s. 57

5 Závěr

V závěru se tato práce zaměří na srovnání šesti největších národnostních menšin v České republice z hlediska vývoje počtu obyvatel na území ČR, podílu žen a mužů, věkové struktury, zaměstnanosti včetně ekonomických činností, vzdělanosti a rozmístění na území České republiky.

Co mají všechny zmiňované národnostní menšiny ohledně jejich vývoje na území ČR společně je, že za poslední roky dochází k růstu. Od roku 2008 do roku 2015 prošla největší změnou slovenská národnostní menšina, které za toto období přibylo 25 555 obyvatel, naopak největší úbytek má ukrajinská národnostní menšina, která v tomto časovém úseku „přišla“ o 18 748 členů. Přesto se stále ukrajinská národnostní menšina, co se počtu obyvatel na území ČR týče, drží na prvním místě. Nejstabilnější vývoj má potom polská národnostní menšina, které ubylo 1870 členů.

Obecně je většinou podíl mužů vyšší než podíl žen, s výjimkou ruské národnostní menšiny, kde žen je 57 %, zatímco mužů 43 %. Naopak největší podíl mužů se vyskytuje v německé národnostní menšině, kde je mužů 81 % a žen jen 19 %. U polské národnostní menšiny jsou podíly vyvážené u obou pohlaví s 50 %.

V průměru nejstarší národnostní menšinou je bezpochyby německá. Poměr německých obyvatel starších 55 let je 64,5 %. Nejméně osob starších 55 let má vietnamská národnostní menšina, kde tyto osoby představují pouhá 3 %. Vietnamská národnostní menšina také disponuje nejvíce osobami v nízkém věku (0-24 let), konkrétně 37 %. Aby se dalo určit, která z národnostních menšin je „nejmladší“, je potřeba vypočítat průměrný věk každé jednotlivé skupiny:

- vietnamská 30 let,
- ukrajinská 35 let,
- slovenská 36 let,
- ruská 36,5 let,
- polská 46 let,
- německá 52 let.

Za nejmladší národnostní menšinu je tedy možno prohlásit menšinu vietnamskou, kde průměrný věk je 30 let, za naopak nejstarší potom menšinu německou s průměrným věkem 52 let.⁷²

Co se týče podílu pracujících osob u všech národnostních menšin, dá se konstatovat, že tou „nejpracovitější“ je ukrajinská, neboť ta má nejvyšší míru zaměstnanosti (67 %). Nejnižší míru zaměstnanosti vykazuje německá národnostní menšina s 36,5 %. Míra nezaměstnanosti odvozená od procenta ekonomicky aktivní části obyvatelstva dané národnostní menšiny je pak nejnižší u vietnamské a polské národnostní menšiny, u nichž u obou tato hodnota představuje 7,9 %. Naopak nejvyšší míra nezaměstnanosti je zaznamenána u menšiny německé (65,1 %). Nejvyšší podíl pracujících důchodců má také německá národnostní menšina, konkrétně 9,9 %.

Podle údajů ze sčítání lidu v roce 2011 je u všech šesti národnostních menšin nejméně obvyklá ekonomická činnost v oblasti zemědělství. V této oblasti pracuje nejvíce příslušníků ukrajinské národnostní menšiny, konkrétně 4 %, a nejméně vietnamské národnostní menšiny, kde tento podíl po zaokrouhlení představuje 0 %. Největší zastoupení má u všech zmiňovaných národnostních menšin (s výjimkou ukrajinské) odvětví služeb. U ruské národnostní menšiny pracuje v této oblasti dokonce 64,5 % ze všech zaměstnaných ruských obyvatel. Ukrajinská národnostní menšina je jediná, kde největší zastoupení pracujících obyvatel náleží sektoru průmysl a stavebnictví (38 %).

Jak již bylo zmíněno výše, ruská národnostní menšina je nejúspěšnější co se týče nejvyššího dosaženého vzdělání. Vysokoškolského vzdělání dosáhlo 42,7 % ruského obyvatelstva. Nejmenší zastoupení ve vysokoškolském vzdělání má vietnamská národnostní menšina s 4,1 %. Středního vzdělání s maturitou, VOŠ a nástavby bylo dosaženo také nejvíce ruskou národnostní menšinou (42,7 %), ovšem těsně za ní s 39,4 % je ukrajinská národnostní menšina. Nejméně tohoto vzdělání dosáhla německá národnostní menšina (21,3 %), která však má naopak nejvyšší podíl v nejvýše dosaženém vzdělání středním včetně vyučení (bez maturity) oproti ruské, která má nejméně, a to 5,1 %. Základního nebo

---

⁷² Pozn.: Výpočty jsou pouze orientační. Například německá menšina bude mít průměrný věk ve skutečnosti vyšší, neboť většina jejího obyvatelstva se nachází ve skupině 55 a více, nicméně pořadí bude stejné.

nižšího vzdělání dosáhlo nejvíce obyvatel vietnamské národnostní menšiny (43,2 %) a nejméně opět ruská národnostní menšina s 8,3 %.

Na území České republiky jsou všechny zmiňované národnostní menšiny rozmístěny různě, za společné jim však můžeme přiřadit jejich velkou koncentraci ve větších městech ČR. Zpravidla se největší zastoupení každé z národnostních menšin vyskytuje v Praze, potažmo ve Středočeském kraji (kromě polské národnostní menšiny, která nemá nejvyšší výskyt v Praze, nicméně její zastoupení v Hlavním městě je také vysoké). Dále pak se cizinci hojně vyskytují např. ve městech Brno, Plzeň, Karlovy Vary, Hradec Králové a Chomutov. Národnostní menšiny, jejichž země původu hraničí s Českou republikou, tíhnou k výskytu právě na hranicích s touto zemí.

Cílem této práce bylo porovnat šest výše zmiňovaných národnostních menšin z pohledu všech oblastí, které byly v předchozí části u každé jednotlivé menšiny podrobně rozebrány (vývoj počtu obyvatel, podíl žen a mužů, věková struktura, zaměstnanost a ekonomická činnost, vzdělanost a rozmístění na území ČR). Po shrnutí těchto šesti odvětví je tedy možné konstatovat, že neexistuje žádný jednoduchý model pro národnostní menšiny. Každá se chová individuálně, má ať už více či méně odlišné výsledky a není proto možné měřit je jedním metrem. Příkladem různosti menšin může být fakt, že největší změnou ve vývoji prošla slovenská národnostní menšina, polská národnostní menšina je jediná s vyváženým podílem žen a mužů a také jediná, která nemá největší výskyt obyvatelstva v Hlavním městě Praze, národnostní menšinou s nejvyšším průměrným věkem je německá a nejnižším vietnamská, nejpracovitější ukrajinská a nejúspěšnější z hlediska nejvyššího dosaženého vzdělání ruská. Žádná z jednotlivých menšin nemá „prvenství“ ve více než jedné sekci, což dokazuje různorodost priorit a obecně kultur všech šesti národnostních menšin.

6 Seznam použitých zdrojů

6.1 Literatura

DRBOHLAV, Dušan. *Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-807-4190-391.

FINGL, Jaroslav. *Stručný politický slovník: kolektiv autorů [J. Fingl .. et al.]*. Praha: Nakladatelství politické literatury, 1962.

HÁJKOVÁ, Eva. *Žák-cizinec v hodinách češtiny na základní škole*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2014. ISBN 978-807-2908-097.

JANDOUREK, Jan. *Sociologický slovník*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-717-8535-0.

MATOUŠEK, Oldřich. *Slovník sociální práce*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-717-8549-0.

PALÁT, Milan. *Determinanty vzniku migrace a statistiky cizinců v Evropské unii*. Ostrava: Key Publishing, 2014. Monografie (Key Publishing). ISBN 978-807-4182-280.

Report on the State of Human Rights in the Czech Republic in 2009. 1. Praha: Secretariat of the Government, 2010.

ŠATAVA, Leoš. *Národnostní menšiny v Evropě: Encyklopedická příručka*. Praha: I. Železný, 1994. ISBN 80-711-6375-9.

ŠÍŠKOVÁ, Tatjana, ed. *Menšiny a migranti v České republice: [my a oni v multikulturní společnosti 21. století]*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-717-8648-9.

USPOŘÁDAL RENÉ PETRÁŠ a AUTOŘI ANDREA BARŠOVÁ .. [ET AL.]. *Aktuální problémy právního postavení menšin v České republice: sborník příspěvků z odborného*

semináře Menšiny a právo v České republice, Praha [29. ledna] 2010. Praha: Úřad vlády České republiky, 2010. ISBN 978-807-4400-360.

6.2. Internetové zdroje

Národnostní menšiny. *VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY* [online]. Česká republika, c1996-2016 [cit. 2017-02-15]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rnm/mensiny/narodnostni-mensiny-15935/>

Terminologický slovník. *MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY* [online]. c2017 [cit. 2017-02-16]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

Migrace. *Varianty* [online]. Praha [cit. 2017-02-16]. Dostupné z: <https://www.varianty.cz/slovnicek-pojmu/25-migrace>

Obyvatelstvo. *Český statistický úřad* [online]. 2015 [cit. 2017-02-17]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/obyvatelstvo_lide

Národnostní struktura obyvatel. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2014]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf/d0d27736-ef15-4f4f-bf26-e7cb3770e187?version=1.0>

Národnostní struktura obyvatel. *Český statistický úřad* [online]. 2014 [cit. 2017-02-22]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf>

Migrace do Česka je převážně pracovní. *Český statistický úřad* [online]. 2017 [cit. 2017-02-19]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/migrace-do-ceska-je-prevazne-pracovni>

Vietnamská národnostní menšina. *Vláda České republiky* [online]. 2013 [cit. 2017-02-21]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/vietnamska-mensina-108870/>

Demografické stárnutí ČR podle výsledků projekce. *Demografie* [online]. 2012 [cit. 2017-02-22]. Dostupné z: http://www.demografie.info/?cz_detail_clanku&artclID=824

A Theory of Migration. *University of Pennsylvania* [online]. 1966 [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/2060063>